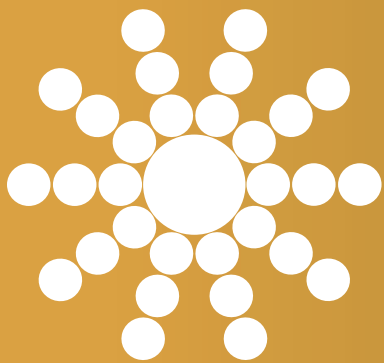

ЗЕЛС ВНЈЛ

ГЛАСИЛО | GAZETË

Јуни / Qershor
2015

ГЛАСИЛО
ЗАЕДНИЦА НА
ЕДИНИЦИТЕ
НА ЛОКАЛНАТА
САМОУПРАВА
НА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА

GAZETË
BASHKËSIA E
NJËSIVE TË
VETËQEVERISJES
LOKALE TË
REPUBLIKËS SË
MAQEDONISË

СОВЕТУВАЊЕ ЗА ЧЕТИРИ ЗАКОНИ ОД ОБЛАСТА НА УРБАНИЗМОТ
KËSHILLIM MBI KATËR LIGJET NGA LËMIA E URBANIZMIT

МИНИСТЕРОТ МИСАЈЛОВСКИ НА СЕДНИЦА НА УПРАВЕН
ОДБОР НА ЗЕЛС

MINISTRI MISAJLLOVSKI NË SEANCË TË BORDIT DREJTUES TË
BNJVL-së

Почитувани,

Управниот одбор на ЗЕЛС овој месец ја одржа осмата седница на која присуствуваше министерот за транспорт и врски, Владо Мисајловски, со цел утврдување на предизвиците со кои ќе се соочуваат локалните власти при примената на новиот електронски систем „е-урбанизам“. Од 1 мај, 2015 година, во согласност со законските измени, сите постапки за донесување на урбанистичка планска документација се реализираат по електронски пат. На седницата присуствуваа и раководителите на секторот или одделението за урбанизам од општините, кои посочија повеќе предизвици со кои се соочуваат локалните власти, меѓу кои, обезбедувањето на соодветна хардверска опрема за спроведување на електронските постапки, а кај помалите општини, дополнителен предизвик е и недоволниот број на вработени кои би ги реализирале бројните тековни активности на општината од областа на урбанизмот и претходно воведените е-алатки. Локалните власти укажаа дека институциите кои се инволвирани во постапката, односно од кои се бара мислење или одредени податоци не располагаат со потребната опрема и, исто така, немаат обучена администрација за користење на системот, за што Управниот одбор доби ветување од министерот дека МТВ ќе преземе активности за надминување на овој предизвик. Управниот одбор го усвои и предлог-текстот на Стратегијата за развој на ЗЕЛС 2016-2020 година, која треба да ја разгледава и Генерално собрание на ЗЕЛС.

ЗЕЛС, во соработка со МТВ, организира и тематско советување, во хотелот Дрим, Струга, на кое повеќе од 200 претставници од локалната власт дискутираа за Законот за градежно земјиште и новиот Закон за просторно и урбанистичко планирање. Се дискутираше и за предизвиците во постапките од Законот за постапување со бесправно изградени објекти и неговите предложени измени што се во собраниска процедура, како и за новините во Законот за градење и предизвиците со постапувањето преку информацискиот систем „е-одобрение за градење“.

Комитетот на советите при ЗЕЛС одржа средба на која се изнесоа гледишта за утврдување на најповолен модел, преку кој би се обезбедила поактивна вклученост на советниците во работењето и одлучувањето на другите органи на ЗЕЛС. Присутните беа запознаени и со посетата на српската асоцијација на локални власти, подржана од ОБСЕ, каде беа изнесени искуствата на советниците и општинската администрација од оваа земја од реализирана електронска обука.

Во овој месец ЗЕЛС организира и работилница „Оптимизација на училишната мрежа и адекватно планирање на распределба на трошоците од блок дотациите“. Претставниците од општините од областа на образованието и од финансиите имаа можност да дискутираат со претставниците од Министерството за образование и наука (МОН) за предизвиците и да добијат соодветни информации за одредени законски постапувања во оваа област. Беа изнесени ставовите на двете страни за недостатокот на средства во образованието. Беше сугерирано општините да ги изготвуваат методологиите за распределба на средствата од добиената блок дотација, а се дискутираше и за актуелните процеси на трансформација на работните места и потребните анализи. Обука беше организирана и за имплементирање на родовото одговорно буџетирање, а овој месец бројот на сертифицирани модератори за организирање на форуми во заедницата се зголеми за нови десет лица.

За овие и други информации од активностите на ЗЕЛС и на локалните власти, ќе прочитате подетално во овој број на Гласилото на ЗЕЛС

Со почит,

Душица Перишиќ
Извршен директор на ЗЕЛС

Тë nderuar,

Bordi drejtues i BNJVL-së, këtë muaj mbajti seancën e tetë në të cilën morri pjesë ministri për transport dhe lidhje, Vlado Misajlovski, me qëllim përcaktim të sfidave me të cilat ballafaqohen pushtetet lokale gjatë zbatimit të sistemit të ri elektronik „e-urbanizëm“. Nga 1 maji, 2015, konform ndryshimeve ligjore, të gjitha procedurat të realizohen në mënyrë elektronike. Në seancë morrën pjesë edhe udhëheqësit e sektorëve ose seksioneve për urbanizëm nga komunat, të cilët përmendën shumë sfida me të cilat ballafaqohen pushtetet lokale, midis të cilave, sigurimi i pajisjes harduerike për zbatimin e procedurave elektronike, ndërsa te komunat më të vogla, sfida plotësuese është edhe numri i pamjaftueshëm i të punësuarve të cilët do të realizonin një numër të madh aktiviteteve të komunave nga lëmia e urbanizmit dhe e-veglat e vendosura paraprakisht. Pushtetet lokale përmendën se institucionet të cilat janë të involvuara në procedurë, respektivisht nga të cilat kërkohet mendim ose të dhëna të caktuara nuk disponojnë me pajisjen e nevojshme dhe gjithashtu nuk kanë administratë të trajnuar për shfrytëzim të sistemit, me ç'rast Bordit drejtues i premtoi ministri se MTL do të ndërmerr aktivitete për tejkalimin e kësaj sfide. Bordi drejtues miratoi edhe propozim-tekstin e Strategjisë për zhvillim të BNJVL-së 2016-2020, që duhet t'a shqyrtojë edhe Kuvendi Gjeneral i BNJVL-së.

BNJVL në bashkëpunim me MTL organizon edhe këshillim tematik, në hotelin „Drin“, Strugë, në të cilin më shumë se 200 përfaqësues të pushtetit lokal diskutuan mbi Ligjin për tokë ndërtimore dhe Ligjin e ri për planifikim hapësinor. U diskutua edhe mbi sfidat në procedurat nga Ligji për veprim me procedurën, si dhe risitë në Ligjin për ndërtim dhe sfidat me veprimin përmes sistemit informatik „e-leje për ndërtim“.

Komiteti i këshillave në BNJVL mbajti takim, në të cilin u shprehën pikëpamjet për përcaktimin e modelit më të volitshëm, përmes së cilit do të sigurohej përfshirja proaktive e këshilltarëve në punën dhe vendimmarrjen e organeve të tjera të BNJVL-së. Të pranishmit u informuan edhe për vizitimin e asociacionit serb të pushteteve lokale, i përkrahur nga OBSE, ku u shprehën përvojat nga trajnimi elektronik i realizuar i këshilltarëve dhe administrata e këtij vendi.

Në këtë muaj BNJVL organizoi edhe trajnim „Optimizimi i rrjetit shkollor dhe planifikimi adekuat i shpërndarjes së shpenzimeve nga bllok dotacionet“. Përfaqësuesit e komunave nga lëmia e arsimit patën mundësi që me përfaqësuesit e Ministrisë së arsimit dhe shkencave (MASH) të diskutojnë për sfidat dhe të fitojnë informacione përkatëse për veprime të caktuara ligjore në këtë lëmi. U shprehën edhe qëndrimet e të dyja anëve për mungesën e mjeteve në arsim. U sugjerua që komunat t'i kryejnë metodologjitë për shpërndarjen e mjeteve nga bllok dotacioni i fituar, si edhe u diskutua për proceset aktuale të transformimit të vendeve të punës dhe analizat e duhura. U organizua trajnim edhe për implementimin e buxhetimit përgjegjës për barazi gjinore dhe këtë muaj numri i moderatorëve të certifikuar për organizimin e forumeve në bashkësi u zmadhua me dhjetë persona të ri.

Për këto dhe informacione të tjera rreth aktiviteteve të BNJVL-së si edhe pushtetet lokale, do të lexoni më tepër në këtë numër të Gazetës së BNJVL-së.

Me respekt,

Dushica Perishiq
Drejtor Ekzekutiv i BNJVL-së

ЗАЕДНИЦА НА ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

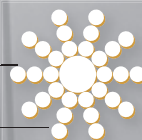
тел. +389 (0) 2 30 99 033 / факс: +389 (0) 2 30 61 994
ул. Копенхагенска бр. 5, п. факс 32, 1000 Скопје, Република Македонија
contact@zels.org.mk, www.zels.org.mk

Извршен директор на ЗЕЛС – Душица Перишиќ
Заменик извршен директор на ЗЕЛС – Ардита Дема – Мехмети
Уреднички колегиум – Весна Арсовска – Динковска, Виктор Арнаудоски
Дизајн, подготовка за печатење и печатење – Европа 92
Лекторира – Момент мал; Превод – Арта Абаз, Висар Полику и Валентина Трајко

BASHKËSIA E NJËSIVE TË VETËQEVERISJES LOKALE TË REPUBLIKËS SË MAQEDONISË

tel. +389 (0) 2 30 99 033 / fax: +389 (0) 2 30 61 994
ruga. Kopenhagenska nr. 5, F.P. 32, 1000 Shkup, Republika e Maqedonisë
contact@zels.org.mk, www.zels.org.mk

Drejtor ekzekutiv i BNJVL-së – Dushica Perishiq
Zëvendës drejtor ekzekutiv – Ardita Dema – Mehmeti
Bordi redaktues – Vesna Arsovska – Dinkovska, Viktor Arnaudovski
Dizajnim, përgatitje për shtyp dhe shtypje – Evropa 92
Lektoron – Moment mall; Përkthim – Arta Abazi, Visar Poliku dhe Valentina Trajko

МИНИСТЕРОТ МИСАЈЛОВСКИ ПРИСУСТВУВАШЕ НА ОСМАТА СЕДНИЦА НА УПРАВНИОТ ОДБОР НА ЗЕЛС

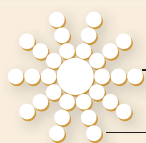
MINISTRI MISAJLOVSKI MORRI PJESË NË SEANCËN E TETË TË BORDIT DREJTUES TË BNJVL-së

Во согласност со измените на Законот за просторно и урбанистичко планирање (Сл. весник на РМ бр. 199/2014 година) од 1 мај, оваа година, сите постапки за донесување на планска документација во нашата земја, започнаа да се спроведуваат по електронски пат. За таа цел, Министерството за транспорт и врски обезбеди електронски систем „Е-урбанизам“ преку кој се реализираат постапките за донесување на урбанистички планови, регулациони планови на генерални урбанистички планови, урбанистичко-планска документација и урбанистичко-проектна документација. Постапките за изработување и донесување на урбанистичка документација започнати пред да влезат во сила законските измени, ќе се довршат според старите законски одредби. Со кои предизвици се соочуваат локалните власти при започнувањето на имплементирањето на овие законски измени беше една од темите за кои членовите на Управниот одбор на ЗЕЛС дискутираа со министерот за транспорт и врски, Владо Мисајловски и членовите на неговиот тим, на осмата седница на УО, што се одржа на 3 јуни, 2015 година, во просториите на Заедницата. На оваа седница беа поканети и раководителите на секторите или одделенијата за урбанизам од општините, чии градоначалници се членови на Управниот одбор. Тие заедно со градоначалниците го информираа министерот дека клучен проблем за најголем број општини претставува обезбедувањето на соодветна хардверска опрема за спроведување на електронските постапки. Дел од општините кои започнале со набавувањето на опремата сè уште не ја спровеле комплетно јавната набавка, а некои општини немаат доволно средства за реализирање на набавката. Стана збор и за потребната кадровска екипираност на администрацијата од секторите и одделенијата за урбанизам за користење на овој имформациони систем. Беше посочено дека поголем број општини, особено помалите, се соочуваат со недоволен број на вработени кои би ги реализирале бројните тековни активности на општината од областа на урбанизмот и претходно воведените е-алатки, а особено дека им е потребен дополнителен период за зајакнување на своите административни капацитети во оваа насока.

Беше укажано дека ЗЕЛС тренинг центарот, во месец април, заедно со Министерството за транспорт и врски веќе организираше обука за претставниците од општините за користење на овој нов електронски систем, но дека се

Konform ndryshimeve të Ligjit për planifikim hapësinor (Gazeta zyrtare e R.M.-së nr. 199/2014) nga 1 maji i këtij viti, të gjitha procedurat për miratimin e dokumentacionit planifikues në vendin tonë, filluan të zbatohen në mënyrë elektronike. Për këtë qëllim Ministria për transport dhe lidhje siguroi sistemin elektronik „E-urbanizëm”, përmes së cilit realizohen procedurat për miratimin e planeve urbanistike, planeve rregulluese të planeve të përgjithshme urbanistike, dokumentacioni planifikues urbanistik dhe dokumentacioni urbanistik – projektues. Procedurat për hartimin dhe miratimin e dokumentacionit urbanistik të filluara para se të hyjnë në fuqi ndryshimet ligjore, do të përfundohen sipas dispozitave të vjetra ligjore. Me cilat sfida ballafaqohen pushtetet lokale gjatë fillimit të implementimit të këtyre ndryshimeve ligjore ishte njëra ndër temat për të cilat anëtarët e Bordit drejtues të BNJVL-së diskutuan me ministrin për transport dhe lidhje Vllado Misajlovski dhe anëtarët e ekipit të tij në seancën e tetë të BD-së, që u mbajt më 03 qershor, 2015, në hapësirat e Bashkësisë. Në këtë seancë u ftuan edhe udhëheqësit e sektorit ose seksionit për urbanizëm nga komunat, kryetarët e komunave janë anëtarët e Bordit drejtues. Ata së bashku me kryetarët informuan ministrin se problem kryesor për një numër më të madh të komunave paraqet sigurimi i pajisjes adekuate harduerike për zbatimin e procedurave elektronike. Një pjesë e komunave të cilat kanë filluar me furnizimin e pajisjes akoma nuk kanë mjete të mjaftueshme për furnizim. Bëhet fjalë edhe për ekipimin e nevojshëm kadrovik të administratës nga sektorët dhe seksionet për urbanizëm lidhur me shfrytëzimin e këtij sistemi informatik. U përmend se një numër i madh i komunave, veçanërisht më të voglat, ballafaqohen me një numër të pamjaftueshëm të të punësuarve të cilët do të realizonin aktivitetet e shumta rrjedhëse të komunave nga lëmia e urbanizimit dhe e-veglat paraprake, e veçanërisht se u është e nevojshme një periudhë plotësuese për shfrytëzimin e kapaciteteve të tyre administrative në këtë drejtim.

U përmend se Qendra e Trajnimeve e BNJVL-së, në muajin prill, së bashku me Ministrinë për transport dhe lidhje tashmë organizoi trajnim për përfaqësuesit e komunave lidhur me shfrytëzimin e këtij sistemi të ri elektronik, por se janë të nevojshme edhe trajnime

потребни и дополните обуки и советувања за адекватна имплементација на електронските постапки.

Претставниците од локалната власт посочија дека можеби уште поголем предизвик во имплементирањето на оваа „е-алатка“ се институциите кои се инволвирани во постапката, односно од кои се бара мислење или одредени податоци. Многу од нив не располагаат со потребната опрема и, исто така, немаат обучена администрација за користење на системот.

Министерот изрази задоволство на вака непосредно изнесените забелешки, но, сепак, беше дециден дека треба да се продолжи со имплементирањето на „е-урбанизам“, а Министерството континуирано ќе ја дава потребната поддршка на општините при спроведувањето на постапките. Претседателот на ЗЕЛС, Коце Трајановски, посочи дека општините забрзано ќе работат на реализирање на сите потребни активности и во делот на јавните набавки и во делот на зајакнувањето на административните капацитети, но побара гаранција дека Министерството за транспорт и врски ќе се погрижи овој систем да биде адекватно поддржан и од страна на сите инволвирани институции од кои општините бараат податоци, мислења, согласности за спроведување на постапките. Министерот Мисајловски вети дека во најбрз рок ќе бидат дефинирани овие институции и ќе се направат соодветни напори за отстранување на недостатоците и нивна целосна подготовка за спроведување на системот „е-урбанизам“.

Потоа, присутните изнесоа други забелешки во однос на урбанистичкото планирање, при што беше посочено воведувањето на општите акти, со цел комплетно спроведување на постапките за легализација, бидејќи многу општини, а особено руралните, немаат детални урбанистички планови, а се говореше и за други законски дилеми.

Втората точка од дневниот ред се однесуваше на Законот за постапување со бесправно изградени објекти, кој е во собраниска процедура. Министерот беше запознаен со предлозите и иницијативите што ЗЕЛС ги имаше за измени на Законот, меѓу кои, од особена важност, е можноста за легализирање на објектите што се наоѓаат на планирани сообраќајници и булеварии без нивно вклопување во

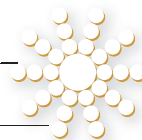
plotësuese dhe këshillime për implementim adekuat të procedurave elektronike.

Përfaqësuesit e pushtetit lokal përmendën se ndoshta një sfidë edhe më madhe në implementim e „e-veglës“ në fjalë janë institucionet të cilat janë të involvuara në procedurë, respektivisht nga të cilat kërkohet mendim ose të dhëna të caktuara. Shumë prej tyre nuk disponojnë me pajisjen e nevojshme dhe gjithashtu nuk kanë administratë të trajnuar për shfrytëzimin e sistemit në fjalë.

Ministri shprehu kënaqësi për vërejtjet e shprehura në mënyrë të drejtpërdrejta por gjithsesi ishte i vendosur se duhet të vazhdohet me implementimin e „e-urbanizëm“ dhe Ministria në mënyrë të vazhdueshme do tu ofrojë ndihmë të duhur komunave gjatë implementimit të procedurave. Kryetari i BNJVL-së, Koce Trajanovski theksoi se komunat do të punojnë në mënyrë të përsheptuar me qëllim realizimi i aktiviteteve të duhura në pjesën e furnizimeve publike dhe në pjesën e përforsimit të kapaciteteve administrative, por kërkoi garanci nga Ministria për transport dhe lidhje se ajo do të kujdeset që sistemi në fjalë të përkrahet në mënyrë adekuate edhe nga ana e institucioneve tjera të përfshira, nga të cilat komunat kërkojnë të dhëna, mendime, pëlqime për zbatimin e procedurave. Ministri Misajlovski premtoi se në afat sa më të shpejtë do të definohen këto institucione dhe do të bëjnë përpjekje të mundimshme për shmangien e mangësive dhe përgatitja e tyre e tërësishme për zbatimin e sistemit „e-urbanizëm“.

Më pas të pranishmit shprehën vërejtje tjera në lidhje me planifikimin urbanistik, me ç'rast u theksua

урбанистичката документација. Министерот се согласи со ваквиот предлог, иако се водеше бурна расправа за можните реперкусии за локалната власт при експропријацијата. Беше посочено овие измени да имаат и ретроактивна важност. Присутните изнесоа голем број предизвици со кои се соочуваат при спроведувањето на овој Закон и особено потенцираа дека многу граѓани, особено оние кои подолго време биле отсутни од земјава, бараат дополнителна можност за легализирање на своите објекти. Управниот одбор се согласи да се поднесе иницијатива до Министерството за транспорт и врски за обезбедување на дополнителен рок од 30 дена за поднесување на барања за легализирање на објектите.

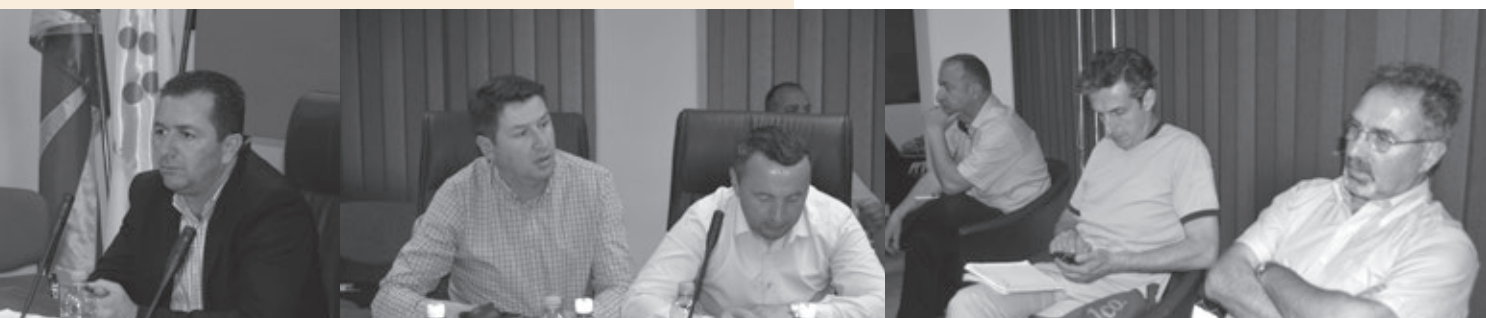
На оваа седница, извршната директорка на ЗЕЛС, Душица Перишиќ, го образложи и нацрт-текстот на новиот Стратегиски план на ЗЕЛС за 2016-2020 година. Истакна дека за истиот согласност дала и Комисијата за подготвување на стратески план, составена од градоначалници. Утврдени се три стратески цели: 1. Застапување и лобирање; 2. Обезбедување и одржување систем на услуги на ЕЛС и 3. Обезбедување на одржливост и професионалност на извршната канцеларија на ЗЕЛС кои се засноваат на изнесените предлози во одговорите на прашалниците, што ЗЕЛС ги достави до претседателите на советите, градоначалниците и општинската администрација за тоа во која насока сакаат да се движи ЗЕЛС во следните пет години. Присутните го усвоија овој нацрт-текст на документот, во кој ќе се вметнат и дополнителните сугестии од општините, а неговото конечно усвојување ќе биде на следната седница на Генералното собрание на ЗЕЛС.

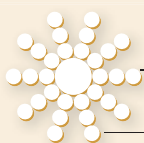

vendosja e akteve të përgjithshme me qëllim zbatim i komplet i procedurave për legalizim, sepse shumë komuna, veçanërisht ato rurale, nuk kanë plane të detajuar urbanistike dhe u diskutua për çështje tjera ligjore.

Pika e dytë e rendit ditor i dedikohet Ligjit për veprim me objekte të ndërtuara pa leje i cili gjendet në procedurë kuvendare. Ministri u njoh me propozimet dhe iniciativat që BNJVL i pati për ndryshime të ligjit, mes cilave vlen të përmendet mundësia për legalizimin e objekteve që gjenden në rrugë dhe bulevarde të planifikuara pa përshtatjen e tyre në dokumentacionin urbanistik. Ministri pranoi këtë propozim edhe pse u zhvillua një diskutim i gjerë për reperkusionet e mundshme për pushtetin lokal gjatë eksproprijimit. U theksua që këtë ndryshime të kenë rëndësi retroaktive. Të pranishmit potencuan disa sfida me të cilat ballafaqohen gjatë zbatimit të këtij Ligji dhe posaçërisht theksuan se shumë qytetarë, pikërisht ata të cilët nuk kanë qenë në vend, kërkojnë mundësi plotësuese për legalizim të objekteve të tyre. Bordi drejtues u dakordua që të parashtrijë iniciativë në Ministrinë për transport dhe lidhje me qëllim sigurimi i afatit plotësues prej 30 ditë për parashtrimin e kërkesave për legalizim të objekteve.

Në këtë seancë, drejtori ekzekutiv i BNJVL-së, Dushica Perishiq shpjegoi edhe projekt – tekstin e Planit të ri strategjik të BNJVL-së për vitet 2016 – 2020. Ajo theksoi se për të njëjtin është dhënë aprovim edhe nga Komisioni për përgatitjen e planit strategjik, i përbërë prej kryetarëve. Janë përcaktuar tre qëllime strategjike: 1. Përfaqësimi dhe lobimi; 2. Sigurimi dhe mirëmbajtja e sistemit të shërbimeve për NJVL dhe 3. Sigurimi i qëndrueshmërisë dhe profesionalizmit të zyrës ekzekutive të BNJVL-së, që bazohen mbi propozimet e shprehura në përgjigjet e dhëna në pyetësorët që BNJVL ua dërgoi kryetarëve të këshillave, kryetarëve të komunave dhe administratave komunale për atë se në cilin drejtim dëshirojnë që të ecë BNJVL në pesë vitet në vijim. Të pranishmit miratuan këtë projekt – tekst të dokumentit, në të cilin do të shtohen edhe sugjerimet plotësuese të komunave deri në miratimin definitiv që kryhet nga Kuvendi gjeneral i BNJVL-së.

СРЕДБА НА ЧЛЕНОВИТЕ НА КОМИТЕТОТ НА СОВЕТИТЕ

ТАКИМ I АНËТАРËВЕ ТË КОМИТЕТИТ ТË КËШИЛЛАВЕ

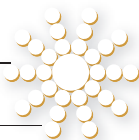
На 12 јуни, 2015 година, во просториите на административната зграда на ЗЕЛС, Комитетот на советите ја закажа третата седница, на која ова тело не можеше полноправно да одлучува поради необезбеден кворум. Сепак, присутните ја искористија можноста да подискутираат по предвидените точки од дневниот ред. Претседателот на Комитетот на советите, Трајче Донеv, посочи дека е потребен посериозен пристап од страна на сите членовите за присуство на седниците, особено во периодот кога ова тело предвидува дискусии за утврдување на најповолен модел, преку кој советниците сакаат поактивно да се вклучат во работењето и одлучувањето на другите органи на ЗЕЛС. Всушност и една од предвидените точки за оваа седница се однесуваше на разгледување на можностите за измени во Статутот на ЗЕЛС. Претставниците од правното одделение од стручната служба на ЗЕЛС потенцираа дека ЗЕЛС ги обединува сите единици на локална власт. Во тој контекст и највисокиот орган на ЗЕЛС, Генералното собрание, е составено од по еден делегат од секоја општина, односно тоа е градоначалникот чија надлежност е да ја претставува и застапува општината, а во случај на негова спреченост, него го заменува претседателот на Советот. Беше посочено дека при изнесувањето на иницијативите за измени треба да се размислува да се избегнат можностите за евентуални нарушувања на функционалноста во работењето на телата на ЗЕЛС. Стручната служба на ЗЕЛС изнесе одредени предлог-решенија за кои присутните дадоа своивидувања, меѓу кои беше посочена и можноста за промена на бројот на членови на ова тело.

Претседателот Донеv, ја искористи можноста да ги запознае членовите на Комитетот на советите за реализираната посета на српската асоцијација на локални власти- „Постојана конференција на градови и општини на Република Србија“. При оваа посета, тој и претставници од ЗЕЛС подетално се запознаа со реализацијата на проектот, поддржан од ОБСЕ, за електронска обука на советниците и општинската администрација од оваа земја. Донеv посочи дека српските советниците имаат можност по електронски пат да се запознаат и да научат повеќе за организацијата, надлеж-

Мë 12 qershor 2015, Komiteti i këshillave e caktoi seancën e tretë me radhë në hapësirat e ndërtesës administrative të BNJVL-së. Në seancë nuk erdhi numër i mjaftueshëm i anëtarëve për vendimarrje të plotë të trupit në fjalë, megjithatë pjesëmarrësit e shfrytëzuan mundësinë të diskutojnë për pikët e parapara nga rendi i ditës. Kryetari i Komitetit të këshillave, Trajçe Donev theksoi se nevojitet qasje më serioze nga të gjithë anëtarët lidhur me pjesëmarrjen në seanca, sidomos në periudhë kur ky trup parashikon diskutime rreth përcaktimit të modelit më të volitshëm përmes së cilit këshilltarët dëshirojnë që të përfshihen në mënyrë me aktive në punën dhe vendimarrjen e organeve tjera të BNJVL-së. Në fakt, edhe një nga pikat e parapara për këtë seancë i dedikohej shqyrtimit të mundësive për ndryshime në Statutin e BNJVL-së. Përfaqësuesit e departamentit juridik nga shërbimi profesional i BNJVL-së theksuan që BNJVL i bashkon të gjitha njësitë e vetëqeverisjes lokale. Në këtë kontekst, edhe organi më i lartë i BNJVL-së, Kuvendi gjeneral përbëhet nga një delegat prej çdo komunë, përkatësisht kryetari i komunës që mban kompetencë t'a përfaqësojë komunën, ndërsa në rast pengese, atë e zëvendëson kryetari i këshillit. U theksua që gjatë paraqitjes së iniciativave për ndryshime duhet të konsiderohet anashkalimi i mundësive për prishje potenciale të funksionalitetit në punën e trupave të BNJVL-së. Shërbimi profesional i BNJVL-së theksoi propozim-vendime të caktuara për të cilat anëtarët i shfaqën këndvështrimet personale, mes cilash u përmend edhe mundësia për ndryshim të numrit të anëtarëve në trupin në fjalë.

Kryetari Donev e shfrytëzoi rastin që t'i informojë anëtarët e Komitetit të këshillave për vizitën e realizuar në Asociacionin serb të pushteteve lokale “Konferenca e përhershme e qyteteve dhe komunave të Serbisë”. Gjatë vizitës, ai dhe përfaqësues të BNJVL-së u njohën më hollësisht me realizimin e projektit të përkrahur nga OSBE për trajnim elektronik të këshilltarëve dhe administratës komunale nga ky shtet. Donev theksoi që këshilltarët serb kanë mundësi që të njihen me organizatën në mënyrë elektronike dhe të mësojnë më shumë për të, për

ностите, функционирањето на локалната власт, користејќи ги неколкуте модули внесени во електронскиот систем, а сè со цел нивен поцелисходен придонес при донесувањето на одлуки од локално значење. Посочи дека овој начин на континуирано надградување на советниците би можел да биде значаен и за советниците во Република Македонија. Извршната директорка на ЗЕЛС, Душица Перишиќ, потсети дека ЗЕЛС по спроведување на сите локални избори од имплементирањето на децентрализацијата во земјава, на избраните советници во општините им доставува бесплатен примерок од „Прирачник, водич низ надлежностите за новоизбраните градоначалници и членови на советите на општините“. Всушност, ЗЕЛС по трет пат го ревидира Прирачникот со актуелни содржини за потребите на советниците кои доаѓаат по локалните избори во општините, а сè со цел подетално да се запознаат со организацијата и законските надлежности на локалната власт, како и со развојот на децентрализацијата во земјава. Досега во ЗЕЛС од многу советници стигнуваа позитивни коментари за полезноста на овој Прирачник, особено на почетокот од нивните активности во општинските совети. Беше посочено дека ОБСЕ е, исто така, подготвен да обезбеди едnodневни обуки за сите општински советници, што би можеле да се реализираат до крајот на оваа година. Беше посочено дека Комитетот на советите треба да одржи состанок некаде во месец септември, кога би требало подетално сите членови на ова тело да ги изнесат иницијативите што произлегле од состаноците од секој регион поединечно.

kompetencat dhe funksionimin e pushtetit lokal duke përdorur disa module të vendosura në sistemin elektronik me qëllim që të japin kontribut të plotë kur bëhet fjalë për vendimmarrje me domethënie lokale. Ai gjithashtu shtoi që avancimi i vazhdueshëm i këshilltarëve mund të jetë i rëndësishëm edhe për këshilltarët nga Republika e Maqedonisë.

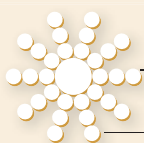
Drejtoresha ekzekutive e BNJVL-së, Dushica Perishiq rikujtoi se BNJVL pas gjitha zgjedhjeve lokale që nga implementimi i decentralizimit në vend, gjithë këshilltarëve komunalë u dërgon një kopje falas nga „Doracaku, udhëzues drejt kompetencave për kryetarët e sapozgjedhur dhe anëtarët e këshillave të komunave“. Në fakt, BNJVL e revidon Doracakun për herë të tretë me përmbajtje aktuale për nevojat e këshilltarëve që vijnë në komuna pas zgjedhjeve lokale, duke synuar njohje më të afërt me organizatën, kompetencat juridike të pushtetit lokal si dhe zhvillimin e decentralizimit në vend. Deri tani, BNJVL pranoi komente pozitive nga shumë këshilltarë për sa i përket dobishmërisë së doracakut, veçanërisht gjatë fillimit të aktiviteteteve të tyre në këshillat e komunave. U theksua që OSBE është poashtu e gatshme të sigurojë trajnime njëditore për të gjithë këshilltarët e komunave, të cilat do mund të realizohen deri në fund të vitit. U theksua se Komiteti i këshillave duhet të mbajë takim diku në muajin shtator, kur të gjithë anëtarët e trupit në fjalë do t'i shfaqin iniciativat që rrjedhin nga kryetarët e këshillave të komunave nga çdo rajon veç e veç.

СЕДНИЦА НА КОМИСИЈАТА ЗА СЛЕДЕЊЕ НА РАЗВОЈОТ НА СИСТЕМОТ ЗА ФИНАНСИРАЊЕ НА ОПШТИНИТЕ

SEANCË E KOMISIONIT PËR NDJEKJE TË ZHVILLIMIT TË SISTEMIT PËR FINANCIM TË KOMUNAVE

Комисијата за следење на развојот на системот за финансирање на општините на 11 јуни, 2015 година, ја одржа 29-та седница во просториите на административната зграда на ЗЕЛС. Присутни беа градоначалниците од општините Прилеп, Боговиње и Кавадарци, како и членовите на Комисијата од министерствата за финансии, за образование и наука и за труд и социјална политика. На почетокот на седницата членовите на Комисијата ги усвоија записниците од претходните две седници, при што беше укажано во иднина тие да се доставуваат најдоцна седум дена по одржувањето на седницата, заради навремено доставување на забелешките и коментарите. На дневен ред беше разгледувањето на предлог-уредбите за утврдување на методологиите за критериуми за распределба на средства за финансирањето на општините. Претседателот на Комисијата, Вукица Савеска, истакна дека критериумите утврдени во Предлог-уредбата за методологијата за утврдување на критериумите за распределба на приходите од ДДВ по општини за 2016 година, остануваат исти како и во претходната година. Односно, вкупните средства на приходите од данокот на додадена вредност наплатени во претходната фискална година за општините во Република Македонија, општините во градот Скопје и градот Скопје се распределуваат во константен дел од по 3.000.000 денари и променлив дел, кој се распределува за општините во Република Македонија во износ од 88%, а за општините во градот Скопје и градот Скопје - во износ од 12%. Променливиот дел на средства за општините во Репу-

Komisioni për ndjekje të zhvillimit të sistemit për financim të komunave më 11 qershor, 2015, mbajti seancën e 29-të në hapësirat e ndërtesës administrative të BNJVL-së. Të pranishëm ishin kryetarët e komunës së Prilepit, Bogovinës dhe Kavadarit, si dhe anëtarët e Komisionit të ministrive për financa, për arsim dhe shkencë dhe punë dhe politikë sociale. Në fillim të seancës anëtarët e Komisionit miratuan procesverbalet nga dy seancat paraprake, me ç'rast u përmend se në të ardhmen ato të parashtrihen më së voni shtatë ditë pas mbajtjes së seancës për shkak të parashtrimi jo në kohë të komenteve. Në rend dite u përcaktua shqyrtimi i propozim-rregulloreve për përcaktim të metodologji lidhur me kriteret për shpërndarjen e mjeteve për financim të komunave. Kryetari i Komisionit, Vukica Saveska theksoi se kriteret e përcaktuara në Propozim-Rregulloren për metodologji për përcaktimin e kriterëve për shpërndarjen e TVSH-së në komunat për vitin 2016, mbeten të njëjta si në vitin paraprak. Respektivisht, mjetet e përgjithshme të të ardhurave nga tatimi i vlerës së shtuar të arkëtuara në vitin paraprak fiskal për komunat në Republikën e Maqedonisë, komunat në qytetin e Shkupit shpërndahen në pjesë konstante nga 3.000.000 denarë dhe pjesë e ndryshueshme që shpërndahet për komunat në Republikën e Maqedonisë në shumë prej 88%, ndërsa për komunat në Qytetin e Shkupit dhe Qyteti i Shkupit në shumë prej 12%. Pjesa e ndryshueshme e mjeteve për komunat në Republikën e Maqedonisë shpërndahen

блика Македонија се распределува според следните критериуми: 65% според нивното учество во вкупниот број на жители во Република Македонија без градот Скопје, согласно со податоците од последниот извршен попис на население објавени од Државниот завод за статистика, 27% според нивното учество во вкупната површина на територијата на Република Македонија без градот Скопје, согласно со утврдените граници на општините од органот надлежен за работите за премеј и катастар и 8% според нивното учество во вкупниот број на населени места во Република Македонија без градот Скопје. Променливиот дел на средства наменет за распределба на градот Скопје и на општините на градот Скопје се распределува во сооднос 40:60. Се напомена дека е извршено усогласување со измените во Законот за територијална поделба и измените во населените места. Беше посочено дека се анализираат можностите за зголемување на процентот од зафаќањето на делот на приходите од ДДВ во полза на општините и се очекуваат резултатите. Комисијата даде позитивно мислење по оваа Предлог-уредба.

Критериумите за распределба на средствата утврдени во Предлог-уредбата за методологијата за утврдување на критериумите за распределба на блок дотации од областа на културата за 2016 година, се идентични како и во претходните години. Распределбата се врши според формула која во основа опфаќа: број на вработени во локалните установи од областа на културата по општини, трошоци за реализирање на дејностите од областа на културата, според вкупната површина на објектите во кои се сместени локалните установи по општините и реализирање на дејностите од областа на културата. Претставниците од општините укажаа на лошата состојба во културните установи во надлежност на општините и воопшто, на недостаток на средства за оваа намена на локалните власти, а ЗЕЛС посочи дека уште еднаш до надлежното министерство и до членовите на Комисијата ќе биде доставена анализата на состојбата со вработените во културата, која беше изготвена од стручната служба на ЗЕЛС.

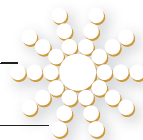
При разгледување на Предлог-уредбите за методологијата за утврдување на критериумите за распределба на блок дотации во основното и средното образование за 2016 година, се разгледаа критериумите: основна сума по општини, број на ученици во општината, број на ученици во предметната настава, број на ученици со посебни потреби, густина на населението, кај основното образование и основна сума по општина и градот Скопје, број на ученици во средно образование во општината и градот Скопје, број на ученици во стручно образование во општината и градот Скопје, кај средното образование. Претставникот на МОН појасни дека утврдувањето на цената по ученик, се врши врз основа на планираните средства за блок дотации. И во оваа област членовите на локална власт посочија на лошата финансиска состојба за извршување на надлежноста во многу општини. Нагласени беа предизвиците на локалните власти со недостатокот на средства за превоз на учениците, особено во средното образование, како и греењето на училиштата. Претставникот од МОН објасни дека треба да се направи рационализација со намалување на бројот на

sipas këtyre kriterëve: 65% sipas pjesëmarrjes së tyre në numrin e përgjithshëm të banorëve në Republikën e Maqedonisë pa qytetin e Shkupit, konform të dhënave nga regjistrimi i fundit i popullatës të shpallura në Entin shtetëror për statistikë, 27% sipas pjesëmarrjes së tyre në sipërfaqen e përgjithshme të territorit të Republikës së Maqedonisë, pa Qytetin e Shkupit, konform kufijve të përcaktuar të komunave nga organi kompetent për punët për matje dhe kadastrë dhe 8% sipas pjesëmarrjes së tyre në numrin e përgjithshëm të vendeve të banuara në Republikën e Maqedonisë pa qytetin e Shkupit. Pjesa e ndryshueshme e mjeteve e dedikuar për ndarjen e Qytetit të Shkupit dhe komunave të Qytetit të Shkupit shpërndahen në raport 40:60. U vërejt se është kryer harmonizim me ndryshimet në Ligjin për ndarje territoriale dhe ndryshimet në vendet e banuara. U përmend se analizohen mundësitë për rritjen e përqindjes nga përfshirja e pjesës së të ardhurave nga TVSH në dobi të komunave dhe priten rezultatet. Komisioni dha mendim pozitiv mbi këtë propozim-rregullorë.

Kriteret për shpërndarjen e mjeteve të përcaktuara në Propozim-Rregulloren për metodologjinë në lidhje me përcaktimin e kriterëve për shpërndarjen e bllok dotacioneve nga lëmia e kulturës për vitin 2016, janë identike si edhe në vitet e kaluara. Shpërndarja kryhet sipas formulës e cila në bazë përfshin: numrin e të punësuarve në institucionet lokale nga lëmia e kulturës sipas komunave, shpenzimet për realizimin e veprimtarive nga fusha e kulturës sipas sipërfaqes së përgjithshme të objekteve në të cilat gjenden institucionet lokale nëpër komunat dhe realizimi i veprimtarive nga lëmia e kulturës. Përfaqësuesit e komunave e theksuan gjendjen e keqe në të cilën gjenden institucionet kulturore nën kompetencë të komunave dhe në përgjithësi për mungesën e mjeteve për këtë dedikim të pushteteve lokale, prandaj BNJVL theksoi se edhe njëherë anëtarëve të Komisionit do t'u dërgohet Analiza e gjendjes me të punësuarit në kulturë, e cila u përgatit nga shërbimi profesional i BNJVL-së.

Gjatë shqyrtimit të Propozim-Rregulloreve për metodologjinë në lidhje me përcaktimin e kriterëve për shpërndarjen e bllok dotacioneve në arsimin fillor dhe të mesëm për vitin 2016, u shqyrtuan kriteret: shuma themelore sipas komunave, numri i nxënësve në komunë, numri i nxënësve sipas mësimdhënies, numri i nxënësve me aftësi të kufizuara, densiteti i popullsisë, në arsimin fillor dhe shuma themelore sipas komunës dhe Qytetit të Shkupit, numri i nxënësve në arsimin e mesëm në komunë dhe Qytetin e Shkupit, numri i nxënësve në arsimin profesional në komunë dhe Qytetin e Shkupit, në arsimin e mesëm. Përfaqësuesi i MASH-it qartësoi se përcaktimi i çmimit për nxënës zbatohet në bazë të mjeteve të planifikuara për bllok dotacionet. Edhe në këtë lëmi anëtarët e pushtetit lokal theksuan gjendjen e rëndë financiare gjatë zbatimit të kompetencës në shumë komuna. U theksuan edhe sfidat e pushteteve lokale në lidhje me mungesën e mjeteve për transportin e nxënësve, veçanërisht në arsimin e mesëm, si edhe ngrohja e shkollave. Përfaqësuesi i MASH-it potencoi se duhet të kryhet racionalizim me zvogëlimin e numrit

паралелки и прераспределба на наставниот кадар. Од страна на претставниците на локалните власти беше посочена можноста да се размислува во правец на обезбедување на сопствени превозни средства од општината, со кое би се превезувале учениците, со оглед дека оваа можност и законски е регулирана. Но, за овие активности на општините им е потребна поголема финансиска поддршка во самиот старт, а резултати би биле ефективни на подолгорочен период.

АКТИВНОСТИ ЗА РЕОРГАНИЗИРАЊЕ НА НАДЛЕЖНОСТИТЕ ВО ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

АКТИВИТЕТЕ ПЕР РИОРГАНИЗИМИН Е КОМПЕТЕНЦАВЕ НЕР ЛЕРМИНЕР Е МЈЕДИСИТ ЈЕТЕРСОР

ЗЕЛС активно учествува во реализација на два проекти од областа на заштита на животната средина, наменети за локалните власти, преку обезбедување на интензивна координација и на насоки за нивна ефикасна реализација. Едниот проект е раководен од Министерството за животна средина и се однесува на ревидирање на законодавството во животната средина, а другиот го предводи Државниот инспекторат за животна средина и е во правец на воспоставување ефикасен систем на инспекција на централно и локално ниво. Проектот, кој има за цел да се зајакнат капацитетите на инспекциските органи за животна средина за спроведување на законодавството во животната средина на централно ниво (Државен инспекторат за животна средина-ДИЖС) и на локално ниво (општините), е составен од следниве компоненти:

- **Зајакнати административни капацитети за спроведување на законодавството во животната средина:** правна и институционална проценка на тековната инспекција и спроведување на системот во животната средина, како и програма за зајакнување на административните капацитети на инспекциски тела во животната средина;
- **Подобрена ефективност на системот за инспекција во животната средина:** во тек е разработка на посебен предлог-закон за инспекција во животната средина на централно и локално ниво.
- **Подобрено управување со инспекцискиот систем за информации и известување:** обезбедува различни видови опрема и софтвер за подобрување на условите за работа на инспекторите за животна средина на централно и општинско ниво. Во текот на реализацијата на оваа проектна компонента ќе се дискутира и за софтверската алатка „Методологија за интегрирана проценка на ризици-ИРАМ“. Досега, е доделена и ставена во употреба и опремата на општините (Скопје, Куманово, Тетово и Битола) за мерење бучава, како и софтверот за обработка на податоците.

Буџетот на овој проект е 1.000.000 евра за едногодишен период на имплементација од почетокот на оваа година до следната. Проектот се спроведува со експерти од Шпанија, Холандија и Португалија.

Проектот „Зајакнување на капацитетите за применливост на законодавството во животната средина на локално ниво“ се однесува на можностите за поедноставување на законодавството што ја регулира животната средина, а пренесува надлежност на општинско ниво. Станува збор за разгледување на можностите за поедноставување на процедури, усогласување на законски и подзаконски акти, како и за финансиските импликации.

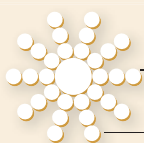
тe паралелевe и рishпeрндарja e куадровe мeсiмдhенeсe. Nга аnа e пeрфаqеsуeсvе тe пуштeтeвe лoкaлe u тhеkсуа мундeсиа qe тe мeндohет нe дрeјтiм тe сигуримит тe мјетeвe персоналe пeр тrаnspоrt нgа kоmунa, mе тe cилiн tранspоrtоhеn nхeнeсiт, dукe kоnsidеrуаr sе kјо mундeсi eсhtе e rрегullуаr еdhe mе lіgј. Pоr пeр rеаlіzіmіn e аktivіtеtеvе тe kеtіllа, kоmунаvе u nеvојіtеt nдіhmе mе e mаdhe fіnаnсіаrе, rеzultаtеt e tе cіlаvе dо tе іshіn mе еfіkаsе pеr pеrіudhе tе gјаtе kоhоrе.

BNJVL активист mеr pјeсe nе rеаlіzіmіn e dу pројkеtеvе nга lеmіа e mbrојtјe sе mјeдіsіt jеtеsоr, tе dеdіkuаrа pеr пуштetеt lоkаlе, nеpеrmјet сигуримит tе дрeјtіmevе pеr rеаlіzіmіn еfіkаs tе tуrе. Nјeрi nга pројkеtеt udhеhіqеt nга Mіnіstріа e mјeдіsіt jеtеsоr dhe і dеdіkоhеt rеvіdіmіt tе lеgјіslасіonіt pеr mјeдіs jеtеsоr, kurse tјetрі udhеhіqеt nга Іnspektoratі shtetеrоr pеr mјeдіs jеtеsоr dhe eсhtе nе дрeјtіm tе vеndосјe sе nјe sіstеmі еfіkаs pеr іnspektіm nе nіvеl qеndrоr dhe lоkаl. Pројkіt qе kа pеr qеllіm pеrfоrсіmіn e kаpасіtеtеvе tе оrgаnеvе іnspektuеsе pеr mјeдіs jеtеsоr nе lіdhјe mе zbаtіmіn e lеgјіslасіonіt pеr mјeдіs jеtеsоr nе nіvеl qеndrоr (Іnspektoratі shtetеrоr pеr mјeдіs jеtеsоr - ISHMJ) dhe nе nіvеl lоkаl (kоmунat), pеrbеhеt nга kеtо kоmpоnеntе:

- **Капацитете административне тe пeрfоrcуаrа pеr zbаtіmіn e lеgјіslасіonіt nе mјeдіsіn jеtеsоr:** vлeрeсіm јurіdіk dhe іnстіtuсіonаl і іnspektіmіt аktуаl dhe zbаtіmі і sіstеmіt nе mјeдіsіn jеtеsоr, sі еdhe pроgrаm pеr pеrfоrсіmіn e kаpасіtеtеvе аdміnіstrаtіvе tе tрупавe іnspektuеsе nе mјeдіsіn jеtеsоr;
- **Еfіkасіtеt і pеrmіrеsуаr і sіstеmіt tе іnspektіmіt nе mјeдіsіn jеtеsоr:** tаshmе pо pеrpunоhеt pроpоzіm – lіgј і vеqаntе pеr іnspektіm nе mјeдіsіn jеtеsоr nе nіvеl qеndrоr dhe lоkаl.
- **Menaxhіm і pеrmіrеsуаr mе sіstеmіn іnspektuеs pеr іnформасіone dhe nјоftіm:** sіguron lloјe tе ndryshme pајіsјesh dhe softuеr pеr pеrmіrеsіmіn e kushteve tе punеs tе іnspektorеvе pеr mјeдіs jеtеsоr nе nіvеl qеndrоr dhe kоmunаl. Gјаtе rеаlіzіmіt tе kеtіј kоmpоnеntі pројkеtуеs dо tе dіskutohеt еdhe pеr vеglеn softuеrіkе „Metodologjia pеr vлeрeсіm tе іntегruаr tе rреzіqеvе – ІRAM“. Derі tаnі eсhtе ndаrе dhe e vеnе nе pеrdоrіm pајіsја e kоmunаvе (Shkup, Kumanovе, Tetovе dhe Manastir) pеr matјen e zhurmеs, sі еdhe softuеrі pеr pеrpіlіmіn e tе dhеnavе.

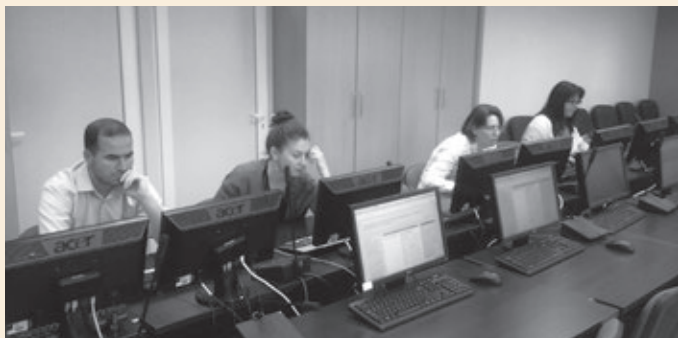
Buxheti і kеtіј pројkіt есhtе 1.000.000 euro pеr pеrіudhе nјeвјeqаrе іmрeмentуeсe, nга fіllіmі і kеtіј vіtі derі nе vіtіn vіјues. Pројkіt zbаtohеt mе еkspеrtе nга Spanја, Holаndа dhe Portugаlіа.

Pројkіt „Pеrfоrсіmі і kаpасіtеtеvе pеr zbаtіmіn e lеgјіslасіonіt nе mјeдіsіn jеtеsоr nе nіvеl lоkаl“ і dеdіkоhеt mундeсіvе pеr lеhtеsіmіn e lеgјіslасіonіt qе rрегullоn mјeдіsіn jеtеsоr dhe tранsfеron kоmpеtеncеn nе nіvеl kоmunаl. Bеhеt fјalе pеr shqyrtіmіn e mундeсіvе pеr lеhtеsіm tе pросedurаvе, hаrmonіzіmі і аktеvе lіgіоrе dhe nеnlіgіоrе, sі еdhe pеr іmрlіkіmеt fіnаnсіаrе.

НОВИ ДЕСЕТ КАНДИДАТИ ГО ПОЛОЖИЈА ПИСМЕНИОТ И УСТЕН ИСПИТ ЗА СТЕКНУВАЊЕ НА СЕРТИФИКАТОТ ЗА ФОРУМСКИ МОДЕРАТОРИ

DHJETË KANDIDATË TË RI KALUAN PROVIMIN ME SHKRIM DHE ME GOJË PËR MARRJEN E CERTIFIKATËS PËR MODERATORË TË FORUMEVE

Во просториите на ЗЕЛС тренинг центарот, на 22 јуни, 2015 година и на 30 јуни, 2015 година се реализираше третиот циклус на полагање на писмениот и устен испит на кандидатите за сертификација на форумски модератори. Десетте кандидати покажаа одлични резултати пред Комисија за сертификација составена од претставници од Министерството за локална самоуправа, од ЗЕЛС, Единицата за координација на форумите (ЕКФ) и надворешните лица. По успешните резултати од писмениот испит што се реализираше во компјутерскиот центар на ЗТЦ, Комисијата ги утврдуваше модераторските, олеснувачките и презентационските вештини на кандидатите за стекнување на овој сертификат.

Писмениот дел од испитот се реализираше на начин што од сето од 100 прашања, секој од кандидатите, со софтверско решение добиваше 20 прашања и истите требаше да се одговорат во времетраење од 40 минути. Дел од прашањата, во однос на претходните два циклуса, беа ревидирани од страна на консултантите, при што поголемо влијание беше посветено на делот на организирање и модерирање на буџетски форуми во општините. И самиот Прирачник за поддршка на кандидатите за полагање на испитот за сертификација, претрпи соодветни измени. Кандидатите имаа можност да користат Прирачник на македонски или на албански јазик, а соодветно на тоа и да полагаат на еден од овие два јазици. При усното полагање, пред Комисијата, секој од кандидатите одговараше на извлечени две прашања: едно од групата на модераторски и олеснувачки вештини и едно од групата на структура, процес и менаџмент на форумот. Прашањата ги одговараа во времетраење од 10-15 минути.

Официјалното доделување на сертификатите се планира за месец септември. Во овој период, следи пријавување на новите модератори на веб страницата www.forumski-moderatori.mk каде тие сами го креираат својот профил за сертифициран модератор. Со тоа, тие се приклучуваат на групата од 27 форумски модератори, сертифицирани во претходните два циклуса. Оваа веб страница им овозможува на општините да имаат транспарентен и едноставен избор на сертифицирани модератори при организирањето на форумите во заедницата, новата алатка на граѓанско учество, особено при следниот круг на буџетски форуми, што се планира да се реализира во нови десет општини, од септември оваа година.

Нè hapësirat e Qendrës së Trajnimeve të BNJVL-së, më 22 qershor, 2015, u realizua cikli i tretë i provimit me shkrim dhe me gojë i kandidatëve për certifikim të moderatorëve të forumeve. Dhjetë kandidatët treguan rezultate të shkëlqyera para Komisionit për certifikim i përbërë nga përfaqësuesit e Ministrisë për vetëqeverisje lokale, nga BNJVL, Njësia për koordinim të forumeve (NJKF) dhe persona të jashtëm. Pas rezultateve të suksesshme nga provimi me shkrim që u realizua në qendrën kompjuterike të QTB, Komisioni i përcaktoi aftësitë e moderimit, facilitimit dhe prezantimit të kandidatëve për marrjen e certifikatës në fjalë.

Pjesa me shkrim e provimit u realizua në mënyrë që nga grupi prej 100 pyetjesh, çdonjëri nga kandidatët, me zgjidhje softuerike fitonte 20 pyetje dhe të njëjtat duheshite të përgjigjen në kohëzgjatje prej 40 minutash. Një pjesë e pyetjeve, lidhur me dy ciklet paraprake, u reviduan nga ana e konsulentëve, me ç'rast vëmendje më e madhe i'u përkushtua pjesës së organizimit dhe moderimit të forumeve buxhetore në forumet në komuna. Edhe vetë Doracaku për përkrahjen e kandidatëve për dhënien e provimit për certifikim ka hasur disa ndryshime përkatëse. Kandidatët patën mundësi që t'a përdorin Doracakun në gjuhë maqedonase dhe gjuhë shqipe dhe përkatësisht kësaj të japin provim në një prej këtyre gjuhëve të përmendura. Gjatë provimit me gojë, para Komisionit, secili kandidat i përgjigjej dy pyetjeve të përzgjedhura: një nga grupi i aftësive moderuese dhe lehtësuese dhe tjetra nga grupi i strukturës, menaxhimit dhe procesit të forumit. Pyetjeve i'u përgjigjen në kohë prej 10-15 minutave.

Ndarja zyrtare e certifikatave planifikohet që të realizohet në muajin shtator. Në këtë periudhë, do të vijojë regjistrimi i moderatorëve të ri në ueb faqen www.forumski-moderatori.mk, në të cilën ata krijojnë profilin e tyre për moderator të certifikuar. Me këtë ata i bashkohen grupit prej 27 moderatorëve të forumeve, të certifikuar në dy ciklet e kaluara. Kjo ueb faqe u mundëson komunave një zgjedhje transparente dhe të lehtë të moderatorëve adekuatë gjatë organizimit të forumeve në bashkësi, mjeti i ri i pjesëmarrjes së qytetarëve, veçanërisht në rrethin vijues të forumeve buxhetorë, që planifikohet të realizohet në dhjetë komuna të reja, nga muaji shtator i këtij viti.

ПОВЕЌЕ ОД 200 ПРЕТСТАВНИЦИ ОД ОПШТИНИТЕ ДИСКУТИРАА ЗА ПРЕДЛОЗИТЕ И ИЗМЕНЕТЕ НА ЧЕТИРИ ЗАКОНИ ОД ОБЛАСТА НА УРБАНИЗМОТ

МЌ ШУМЌ СЕ 200 ПЌРФАЌЌСУЕС ТЌ КОМУНАВЕ ДИСКУТУАН МБИ ПРОПОЗИМЕТ ДНЕ НДРШШИМЕТ Е КАТЌР ЛИГЈЕВЕ НГА ЛЌМИА Е УРБАНИЗМИТ

На 19 и 20 јуни, 2015 година, во хотелот „Дрим“ во Струга, повеќе од 200 претставници од локалните власти присуствуваа на тематското советување за прописите од областа на урбанизмот, градежното земјиште, градење и легализација, што го организираше ЗЕЛС, во соработка со Министерството за транспорт и врски. Пред присутните општински службеници кои постапуваат по предметите од овие области беа презентирани измените на Законот за градежно земјиште и новиот Закон за просторно и урбанистичко планирање. Се дискутираше и за предизвиците во постапките од Законот за постапување со бесправно изградени објекти и неговите предложени измени што се во собраниска процедура, како и за новините во Законот за градење и предизвиците со постапувањето преку информацискиот систем „e- одобрение за градење“.

Со Законот за градежно земјиште се уредуваат правата и обврските во поглед на градежното земјиште, уредувањето на градежното земјиште, условите и начинот на располагање со градежното земјиште, како и други прашања од оваа област. Во овој Закон од особено значење е новината според која од 1 јули, 2016 година, единиците на локална власт (ЕЛС) кои не презеле надлежност за управување со градежното земјиште, нема да ги добиваат приходите од отуѓување и давање под закуп на градежно земјиште, односно тие средства во висна од 80% од износот, ќе претставуваат приход на буџетот на Република Македонија, а не како досега, на општината. Присутните беа информирани дека ЗЕЛС во периодот по септември ќе реализира обуки и испити за лицата кои ќе ги вршат работите за располагање со градежно земјиште, како и полагања за ресертификаци-

Му 19 dhe 20 qershor, 2015, nу hotelin „Drin“ nу Strugу, mу tepуr se 200 pуrfaqуsues nga pushtetet lokale morrуn pjesу nу kуshillimin tematik lidhur me dispozitat e lуmisу sу urbanizmit, tokуs ndуrtimore, ndуrtimit dhe legalizimit, qу e organizoi BNJVL nу bashkуpunim me Ministrinу pуr transport dhe lidhje. Para nуpunуsve komunalу tу pranishуm tу cilуt veprojnу mbi lуndуt nga kуta lуmenjу u prezantuan ndryshimet nу Ligjin pуr tokу ndуrtimore dhe Ligjin e ri pуr planifikim hapуsinor dhe urbanistik. U diskutua edhe mbi sfidat nу zbatimin e procedurave tу Ligjit pуr tу vepruar me objektet e ndуrtuara pa leje, si edhe ndryshimet e tij tу propozuara, tу cilat gjenden nу procedurу parlamentare, por edhe pуr risitу nу Ligjin pуr ndуrtim dhe sfidat me veprimin pуrmes sistemit informatik „e-leje pуr ndуrtim“.

Me Ligjin pуr tokу ndуrtimore rregullohen tу drejtat dhe obligimet lidhur me tokуn ndуrtimore, rregullimi i tokуs ndуrtimore, kushtet dhe mуnyra e disponimit me tokуn ndуrtimore, si dhe уshtje tjera nga kjo lуmi. Nу Ligjin nу fjalу mjaft e rуndуsishme уshtу risia sipas sу cilуs nga 1 korriku, 2016, njуsitу e vetуqeverisjes lokale (NJVL) tу cilat nuk kanу ndуrmarrу kompetencу pуr menaxhim me tokуn ndуrtimore, respektivisht kуto mjete nу lartуsi prej 80% nga shuma, do tу paraqesin tу ardhur tу buxhetit tу Republikуs sу Maqedonisу, e jo si deri mу tani tу komunуs. Tу pranishmit u informuan se BNJVL nу periudhуn e pas shtatorit do tу realizojу trajnime dhe provime pуr personat tу cilуt do tу kryejnу punуt pуr diskonim me tokуn ndуrtimore si dhe dhуnien e provimit pуr ricertifikim tу kуtyre tу punуsuarve nу komuna tу cilуve i'u ka kaluar licenca, pasi qу njу ndуr kushtet pуr disponim me tokуn ndуrtimore nу pronуsi tу

рање на оние вработени во општините на кои им истекува лиценцата, бидејќи еден од условите за располагање со градежното земјиште во сопственост на РМ е ЕЛС да имаат потребен број на вработени лица кои поседуваат овластување. Акцент беше ставен и на целосното водење на електронската постапка од поднесување на пријавата до солемнизирањето на договорот за отуѓување на градежното земјиште. Беа посочени и новините во делот на роковите за изградба на објекти, наместо постојниот рок од 10 години, Законот предвидува рок од 2, односно 4 години за изградба на објект, во зависност од бруто изградената површина (до/над 1000 м²). Се воведува банкарска гаранција, наместо депозит за учество на јавно надавање, за сериозност на понуда во износ од 100% до 500% од вкупната почетна цена на градежното земјиште, односно од 100% до 500% од вкупната почетна годишна закупнина, кога земјиштето се дава под долготраен закуп, но не помалку од 30.000 денари, и се забранува отуѓување на градежно земјиште купено по пат на јавно надавање на трети лица сè до исполнувањето на обврските од договорот. Беа посочени и новините - пренесување на правото на сопственост на градежно земјиште сопственост на РМ и посебните случаи на стекнување на право на сопственост на градежно земјиште. Правото на трајно користење на градежното земјиште сопственост на РМ се дава по поднесено барање од ЕЛС, државните органи, јавните претпријатија и други субјекти основани од Собранието или Владата на РМ, или основани од ЕЛС. Правото на трајно користење се дава без надоместок и не смее да се пренесува на трети лица. Барањето се поднесува во електронска форма. На лице кое користи градежно земјиште пренесено од поранешен сопственик, како и неговите законски наследници, му се признава правото на сопственост на предметното земјиште ако истото го користи врз основа на договор за купопродажба склучен со поранешен сопственик повеќе од 20 години од денот на склучувањето на договорот. Постапка за стекнувањето на правото на сопственост ја водат општините, општините во градот Скопје и градот Скопје на чие подрачје се наоѓа градежното земјиште и се поведува врз основа на барање, освен при утврдените исклучоци.

Присутните имаа можност да дискутираат и за Законот за просторно и урбанистичко планирање со кој се утврдуваат видовите на планска документација и се уредува постапката за изработка и донесување на просторен план, урбанистички планови, урбанистичко-плански и урбанистичко-проектни документации, како и регулациски планови на генерален урбанистички план. Од особена важност се новините кои стапија во сила од 1 мај 2015 година, кои се однесуваат на исклучиво електронско водење на целокупната постапка за изработка и донесување на наведената планска документација преку посебен информациски систем „е-урбанизам“. Започнатите предмети пред

RM-së dhe NJVL të kenë një numër të nevojshëm të personave të punësuar të cilët posedojnë autorizime. Theks i'u vendos udhëheqjes së përgjithshme të procedurës elektronike nga parashtrimi i fletëparaqitjes deri në solemnizimin e kontratës për tjetërsim të tokës ndërtimore. U përmendën edhe risitë në pjesën e afateve për ndërtim të objekteve, në vend të afatit ekzistues prej 10 vite, Ligji parashikon afat prej 2, respektimit 4 vite për ndërtim të objektit, varësisht nga bruto sipërfaqja e ndërtuar (gjer më/mbi 1000 m²). Vendoset garanci bankare, në vend të depozitës për pjesëmarrje në ankand publik, për seriozitet të ofertës në lartësi prej 100% deri 500% nga çmimi i përgjithshëm fillestar i tokës ndërtimore, respektivisht prej 100% deri 500% nga qiraja e përgjithshme fillestare vjetore ku toka jepet me qira afatgjate, por jo më pak se 30.000 denarë dhe ndalohet tjetërsimi i tokës ndërtimore të blerë në mënyrë të ankandit publik personave të tretë deri në plotësimin e obligimeve nga kontrata. U përmendën edhe risitë – transferimi i të drejtës së pronësisë së tokës ndërtimore në pronësi të RM dhe rastet e veçanta të marrjes të së drejtës së pronësisë të tokës ndërtimore. Të drejtën e shfrytëzimit afatgjatë të tokës ndërtimore pronësi e RM jepet pas kërkesës së parashtruar nga NJVL, organet shtetërore, ndërmarrjet publike dhe subjektet tjera të themeluara nga Kuvendi ose Qeveria e RM-së, ose të themeluara nga NJVL. E drejta e shfrytëzimit afatgjatë jepet pa kompensim ose nuk guxon t'u transferohet personave të tretë. Kërkesa parashtrohet në formë elektronike. Personit i cili shfrytëzon tokën ndërtimore të transferuar nga pronari i mëparshëm, si dhe trashëgimtarët e tij ligjorë, i pranohet e drejta e pronësisë e tokës së lëndës nëse e njëjta shfrytëzohet në bazë të kontratës për shitblerje e lidhur me pronarin e mëparshëm më shumë se 20 vjet nga dita e lidhjes së kontratës. Procedurën për marrjen e së drejtës së pronësisë e udhëheqin komunat, komunat në qytetin e Shkupit dhe qyteti i Shkupit në rajonin e së cilës ndodhet toka ndërtimore dhe inicohet në bazë të kërkesës, përveç se gjatë përjashtimeve të caktuara.

Të pranishmit patën mundësi të diskutojnë edhe mbi Ligjin për planifikim hapësinor dhe urbanistik me të cilin përcaktohen llojet e dokumentacionit planifikues dhe rregullohet procedura për hartimin dhe miratimin e planit hapësinor, planeve urbanistike, dokumentacioneve projektuese-urbanistike, si dhe plane rregulluese të planeve gjenerale urbanistike. Mjaft të rëndësishme janë risitë të cilët hynë në fuqi nga 1 maji, 2015, të cilat kanë të bëjnë vetëm me mbajtjen elektronike të procedurës së përgjithshme për hartim dhe miratim dhe dokumentacionit të planifikues përmes sistemit të veçantë informatik „e-urbanizëm”. Lëndët e filluara para kësaj periudhe do të përfundojnë sipas dispozitave paraprake ligjore. I pranishëm ishte edhe përfaqësues nga hartuesi i softuerit „e-urbanizëm”, i cili shpjegoi disa pjesë nga mbajtja elektronike e procedurës.

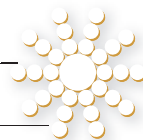
овој период ќе се довршат според претходните законски одредби. Беше присутен и претставник од изработувачот на софтверот „e-урбанизам“, кој појасни одредени делови од електронското водење на постапката. Другите новини се однесуваа на постапката за изработување на урбанистичките планови каде деталниот урбанистички план, урбанистичкиот план за село и урбанистичкиот план за вон населено место ќе се изработуваат и донесуваат во една фаза, како предлог-планови. Урбанистичкиот план за село и урбанистичкиот план за вон населено место нема да содржат градежни парцели. Во делот на планската програма, истата нема да се изработува од страна на планерските куќи, туку од стручни комисији на општините и Министерството за транспорт и врски како и од страна на Агенцијата за планирање на просторот, а воедно ќе се одобрува од општините, односно од Министерството за транспорт и врски. Единствено за урбанистичко-планските документации кои се од интерес за правни и физички лица, планската програма ќе се изработува од планерските куќи, а ќе се одобрува од страна на општините, односно од Министерството за транспорт и врски. Се предвидува задолжително распишување на јавни повици од страна на општините за доставување на иницијативи за изработка на планска документација од страна на заинтересирани правни и физички лица, со тоа што урбаните општини треба да распишат најмалку два повици годишно, а руралните најмалку еден повик годишно, а стана збор и за водењето на јавните анкети.

Во однос на измените и дополнувањата на Законот за бесправно изградени објекти кои се влезени во соборанска процедува, беше посочено дека се направени во насока на обезбедување на натамошно спроведување на легализацијата и отстранување на одредени застои кои се предизвикани во ЕЛС поради овие постапки. Дел од нив се однесуваат на обезбедување на утврдување на правен статус на објекти и нивно запишување во имотен лист, без да бидат вклопени во планска документација, за подрачја каде се предвидува изградба на сообраќајници. Слична е ситуацијата и со утврдувањето на правниот статус на бесправните објекти кои се наоѓаат во заштитен крајбрежен појас на вештачките езера и речните корита. За да им се излезе во пресрет на овие граѓани, се предлага да не се бара мислење од надлежниот орган, објектите да се запишат во имотниот лист и да не бидат вклопени во планската документација, а при штета од елементарни непогоди да немаат право на надоместок. Измените предвидуваат и ретроактивно опфаќање на ваквите, досега одбиени објекти, додека во посебните одредби, меѓу другото, се предлага продолжување на важноста на Законот за дополнителни четири години.

Risite tjera kanë të bëjnë me procedurën për hartim të planeve urbanistike ku plani detajues urbanistik, plani urbanistik për fshatin dhe planet urbanistike jashtë vendit të banuar do të hartohen dhe miratohen në një fazë, si propozim-plane. Planet urbanistike për fshatin dhe plani urbanistik për jashtë vendit të banuar nuk të përmbajnë parcela ndërtimore. Në pjesën e programit planifikues risi është ajo që e njëjta nuk do të hartohet nga ana e shtëpive planifikuese, por nga komisionet profesionale të komunave dhe ministrisë për transport dhe lidhje dhe nga ana e Agjensionit për planifikim hapësinor, ndërsa njëkohësisht do të miratohet nga ana e komunave, respektivisht Ministrisë për transport dhe lidhje. Vetëm për dokumentacionet urbanistike-planifikuese të cilat janë në interes për personat juridikë dhe fizikë dokumentacioni planifikues do të hartohet nga shtëpitë planifikuese ndërsa do të miratohet nga ana e komunave respektivisht ministrisë për transport dhe lidhje. Parashikohet shpallje e thirrjeve publike edhe për personat juridikë dhe fizikë origami do të hartohet nga shtëpitë planifikuese ndërsa do të miratohet nga ana e komunave respektivisht ministrisë për transport dhe lidhje. Parashikohet shpallje e thirrjeve publike nga ana e komunave për parashtrimin e iniciativave për hartim të dokumentacionit planifikues nga ana e personave të interesuar juridikë dhe fizikë me atë që komunat urbane duhet të shpallin së paku dy thirrje në vit, ndërsa komunat rurale së paku një në vit, u fol edhe për mbajtjen e sondazheve publike.

Lidhur me ndryshimet dhe plotësimet e Ligjit për objektet e ndërtuara pa leje të cilët kanë hyrë në procedurë parlamentare, u përmend se janë bërë në drejtim sigurimi të zbatimit të mëtejme të legalizimit dhe shmangies së pengesave të caktuara të cilat shkaktohen në NJVL për shkak të procedurave të këtilla. Një pjesë e tyre kanë të bëjnë me sigurimin e përcaktimit të statusit juridik të objekteve dhe shënimit të tyre certifikatë pasurie, pa qenë të përfshira në dokumentacionin planifikues, për rajonet ku parashikohet ndërtim i rrugëve. Një situatë e ngjashme edhe me përcaktimin e statusit juridik të objekteve të ndërtuara pa leje të cilat ndodhen në një rrip të mbrojtur bregdetar të ligeneve artificiale dhe shtretërve të lumenjve. Për t'u dalë në vigjilje këtyre qytetarëve, propozohet të mos kërkohet mendim nga organet kompetente të përfshihen në, objektet të shënohen në certifikatë të pronës dhe të mos përfshihen në dokumentacionin planifikues, ndërsa gjatë fatkeqësive elementare të mos kenë të drejtë kompensimi. Ndryshimet parashikojnë edhe përfshirje retroaktive të objekteve të këtilla të fituara deri më tani, ndërsa në dispozitat e veçanta, mes tjerash, propozohet vazhdimi i rëndësisë së Ligjit për katër vite plotësuese.

Во однос на Законот за градење, се предвидува измените да се применуваат од 1 јануари, 2016 година и се во насока на скратување на роковите и намалување на чекорите на постојната постапка за градење. Во постапката за регулирање на надоместокот за уредување на градежно земјиште се предлагаат измени во однос на изработката на пресметката и склучувањето на договорот за уредување на градежното земјите. Измени се предлагаат и во однос на исполнувањето на одредени услови поврзани со стручните квалификации на службените лица кои вршат заверка на основниот проект и ревизија на проектната документација, при што се изнесени и утврдени високи глоби за непочитување на одредбите. Предложените измени во овој Закон предизвикаа одредени реакции кај претставниците од локалната власт.

Lidhur me Ligjin për ndërtim, parashikohet që ndryshimet të zbatohen nga 1 janari, 2016 dhe janë në drejtim të shkurtimit të afateve dhe zvogëlimin e hapave të procedurës ekzistuese për ndërtim. Në procedurën për rregullim të kompensimit për rregullim të tokës ndërtimore propozohen ndryshime lidhur me hartimin e kalkulimit dhe lidhjes së kontratës për rregullim të tokës ndërtimore. Ndryshime propozohen edhe lidhur me plotësimin e kushteve të caktuara lidhur me kualifikimet profesionale të personave zyrtar të cilët kryejnë verifikim të projektit themelor dhe revizion të dokumentacionit projektues, me ç'rast janë parashtruar edhe gjoba të larta për mosrespektimin e dispozitivave. Ndryshimet e propozuara në këtë Ligj shkaktuan reagime të caktuara te përfaqësuesit e pushtetit lokal.

ПЛАНИРАЊЕ НА ТУРИЗМОТ, ВАЖЕН ДЕЛ ОД ОДРЖЛИВИОТ РАЗВОЈ НА ЛОКАЛНАТА ЗАЕДНИЦА

PLANIFIKIMI I TURIZMIT, NJË PJESË E RËNDËSISHME E ZHVILLIMIT TË QËNDRUESHËM TË BASHKËSISË LOKALE

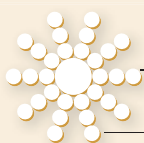
Љубљана, главниот град на Словенија, еден од 100-те највисоко рангирани одржливи дестинации на глобално ниво и Европски зелен град за 2016 година, претставуваше одлично место за одржување на средба на „најмладата“ Работната група за туризам организирана од НАЛАС. Средбата се одржа на 17 и 18 јуни, 2015 година во организација на НАЛАС и на Асоцијацијата на локалните власти на Словенија, членка на НАЛАС, со СОС и со Институтот за одржлив туризам „Добро место“. Четиринаесет претставници од земјите од Југоисточна Европа, членови на Работната група, меѓу кои и претставник од ЗЕЛС, имаа можност да разменат искуства и идеи за реализирање на активности од областа на одржливиот туризам во локалната власт. Тие меѓусебно се информираа за актуелните процеси во оваа област што се преземаат во нивните земји. Градоначалникот на општина Света Троица, Дарко Фрас, кој е и потпретседател на НАЛАС, на средбата со членовите на Групата посочи дека планирањето и развојот на туризмот не треба да биде ставен настрана, напротив треба да претставува дел од одржливиот развој на заедницата. Затоа и зајакнувањето на капацитетите на локалната власт во оваа насока се важни за препознавање и пласирање на своите „туристички производи“ и креирање на политики за одржлив туризам на локалните власти на земјите од Југоисточна Европа.

Присутните дискутираа и за можностите за користење на ЕУ фондови за одржлив туризам, и беа информирани за нова-

Lubjana, kryeqyteti i Sllovenisë, një ndër destinacionet e qëndrueshme të ranguara më lartë në nivel global dhe Qyteti i Gjellbër i Evropës për vitin 2016, ishte një vend i shkëlqyer për mbajtjen e takimit të grupit punues „më të ri“ për turizëm të organizuar nga NALAS. Takimi u mbajt më 17 dhe 18 qershor, 2015, në organizim të NALAS dhe Asociacionit të pushteteve lokale të Sllovenisë, anëtare e NALAS, me SOS dhe me Institutin për turizëm të qëndrueshëm „Vend i mirë“. Katërmëdhjetë përfaqësuesit e vendeve të Evropës Juglindore, anëtarë të grupit punues, midis të cilëve edhe përfaqësues i BNJVL-së, patën mundësi të shkëmbejnë përvoja dhe ide për realizimin e aktiviteteve nga lëmia e turizmit të qëndrueshëm në pushtetin lokal. Ata në mënyrë të ndërsjellë u informuan për proceset aktuale në këtë lëmi që e ndërmarrin vendet e tyre. Kryetari i komunës Sveta Troica, Dario Fras, që është edhe nënkryetar i NALAS, në takimin me anëtarët e grupit përmendi se planifikimi dhe zhvillimi i turizmit nuk duhet lënë anash, përkundrazi duhet të paraqesë pjesë të zhvillimit të qëndrueshëm të bashkësisë. Prandaj edhe përforsimi i kapaciteteve të pushtetit lokal në këtë drejtim janë të rëndësishme për identifikimin dhe plasimin e „prodhimeve të tyre turistike“ dhe krijimin e politikave për turizëm të qëndrueshëm të pushteteve lokale në vendet e Evropës Juglindore.

Të pranishmit diskutuan edhe për mundësitë e shfrytëzimit të fondeve të BE-së lidhur me turizmin e qëndrueshëm dhe u informuan për veglën e re „Destinacione të gjelbra - EIJL“ që së

та алатка „Зелена Дестинации ЈИЕ“, што наскоро ќе ја збогати понудата на Центарот на знаење на НАЛАС и ќе претставува вреден ресурс во поддршката за планирање на локалните власти за развивање на одржливиот туризам. „Зелени дестинации во Југоисточна Европа“ е збир на алатки наменети за локалните администрации кои сакаат да развиваат туризам според принципите на одржлив развој. Целта на алатката е да ги охрабри општините да применуваат стратешко планирање во развојот на туризмот, да ги инволвираат локалните заедници и чинители, да работат според глобалните и европските профилирани цели и индикатори за одржлив туризам. Користењето на алатките за една општина го отвора и патот за добивање на некој од светските или европските сертификати за одржлива туристичка дестинација, што претставува нов тренд во развојот на туризмот. На оваа средба беше организирана и посета на бизнис катализаторот АБЦ каде членовите на работната група се запознаа со активностите на компаниите кои ги користат услугите на бизнис катализаторот, особено во делот патување, го посетија природниот парк на Барје, како и еко-фармата „Трнула“, каде непосредно се запознаа со концептот „одржлив снабдувач“.

shpejti do t'a pasurojë ofertën e Qendrës së diturisë të NALAS dhe do të paraqesë një resurs të vlefshëm në përkrahjen për planifikimin e pushteteve lokale për zhvillimin e turizmit të qëndrueshëm. „Destinacionet e gjelbra në Evropën Juglindore“ është përmblendhje veglash të dedikuara për administratën lokale të cilat duan t'a zhvillojnë turizmin sipas parimeve të zhvillimit të qëndrueshëm. Qëllimi i veglës është t'i inkurajojë komunat të zbatojnë planifikim strategjik në zhvillimin e turizmit, t'i involvojnë bashkësitë lokale dhe faktorët, të punojnë sipas qëllimeve dhe indikatorëve të profiluar evropian për turizëm të qëndrueshëm. Shfrytëzimi i veglës për një komunë hap dhe rrugën për fitimin e ndonjë certifikate botërore ose evropiane për destinacion të qëndrueshëm turistik, që paraqet një trend të ri në zhvillimin e turizmit. Në këtë takim u organizua edhe vizitë e Katalizatorit të biznesit ABC ku anëtarët e grupit punues informohen me aktivitetet e kompanive të cilat i shfrytëzojnë shërbimet e katalizatorit të biznesit, veçanërisht në pjesën e udhëtimit, vizituan parkun natyror të Barjes, si dhe eko-fermën „Tërnjula“, ku drejtpërdrejtë u informuan me nocionin „furnizuesi i qëndrueshëm“.

УСВОЕНА ПРОГРАМАТА ЗА РАБОТА НА МРЕЖАТА НА ТПРЕ ПРИ ЗЕЛС U MIRATUA PROGRAMI PËR PUNË I RRJETIT TË NJTZF TË BNJVL-së

Мрежата на противпожарни единици на Република Македонија при ЗЕЛС, на 22 јуни, 2015 година, во просториите на административната зграда на Заедницата, одржа седница на која ја усвои Програмата за работа за следните четири години.

Во Програмата за работа е утврдена визијата во која се отсликува перцепцијата на Мрежата на ТПРЕ како единствено тело на сите противпожарни единици во Република Македонија, како тело кое континуирано се залага за развојот на системот на противпожарната заштита во земјава и соработува со другите државни органи во остварувањето на својата цел. Мрежата ги застапува противпожарните единици, како структурни единици во рамките на единиците на локалната самоуправа и го јакне нивниот системски капацитет, заради остварување на својата функција во општеството и заштитата на граѓаните, субјектите, имотот и добрата од јавен интерес и во сопственост на државата.

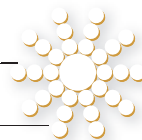
Мисија на Мрежата е да обезбеди долгорочно самоодржлив систем, преку обезбедување на соодветни финансиски средства за непречено функционирање, обезбедување на високопрофесионален и стручен кадар и квалитет на услугата на заштитата од пожари.

Во тој контекст Програмата опфаќа четири стратески цели: 1. Застапување и лобирање во корист на противпожарните единици за јакнење на системот на противпожарната заштита во земјава; 2. Обезбедување финансиска стабилност на единиците, за воведување на современи, но рационални средства за извршување на дејноста и да предлага и застапува воведување на современи стандарди во противпожарната заштита, признати во светот; 3. Мрежата предлага и учествува во реализација на обуки за професионалната структура на противпожарните единици, остварува меѓународна соработка за оваа цел, учествува на домашни и меѓународни натпревари, промоции и настани од информативен карактер за јавноста и 4. Мрежата, во соработка со другите надлежни органи, учествува во градењето на системот на учење и обука на нов професионален кадар кој ќе овозможи квалитет на услугите на

Rrjeti i njësisve zjarrfikëse të Republikës së Maqedonisë, më 22 qershor, 2015, në hapësirat e ndërtesës administrative të Bashkësisë mbajti seancë në të cilën miratoi Programin për punë për katër vitet e ardhshme. Në Programin për punë u miratua vizioni në të cilin pasqyrohet perceptimi i Rrjetit të NJTZF si një trup i vetëm i të gjitha njësisve zjarrfikëse në Republikën e Maqedonisë, si dhe trup i cili në vazhdimësi përpiqet për zhvillimin e sistemit të mbrojtjes kundër zjarrit në vend dhe bashkëpunon me organet tjera shtetërore në realizimin e qëllimit të tij. Rrjeti i përfaqëson njësitë zjarrfikëse si njësi strukturore në kuadër të njësisve të vetëqeverisjes lokale dhe përforcon kapacitetin e tyre sistematik për shkak të realizimit të funksionit të tij në shoqëri dhe mbrojtjen e qytetarëve, subjekteve, pronës dhe të mirat me interes publik dhe në pronësi të Republikës.

Misioni i Rrjetit është të sigurojë sistem afatgjatë të vetëqëndrueshëm përmes sigurimit të mjeteve adekuate financiare për funksionim të papenguar, sigurim të kuadrit profesional dhe kвалитет të shërbimit të mbrojtjes nga zjarret.

Në këtë kontekst Programi përfshin katër qëllime strategjike: 1. Përfaqësimi dhe lobimi në dobi të njësisve zjarrfikëse për përforcimin e sistemit të mbrojtjes kundër zjarrit në vend; 2. Sigurimi i stabilitetit financiar të njësisve lidhur me vendosjen e mjeteve bashkëkohore por racionale për ekzekutim të veprimtarisë dhe të propozojë dhe përfaqësojë vendosjen e standardeve bashkëkohore në mbrojtjen kundër zjarrit, të pranuar në botën mbarë; 3. Rrjeti propozon dhe merr pjesë në realizimin e trajnimeve për strukturë profesionale të njësisve zjarrfikëse, realizon bashkëpunim ndërkombëtar për këtë qëllim, merr pjesë në garat vendore dhe ndërkombëtare, promovime të ngjarjeve me karakter informativ për publikun dhe 4. Rrjeti në bashkëpunim me organet tjera kompetente merr pjesë në ndërtimin e sistemit të mësimi dhe trajnimit të kuadrit të ri profesional i cili do të mundësojë kвалитет të shërbimeve të njësisve zjarrfikëse

противпожарните единици во континуитет. Соработката ќе се остварува преку соработка и дијалог и организирање на средби и дебати заради здружување на активностите и поголема ефикасност во остварувањето на зацртаните цели. Таа ќе биде насочена кон државните институции и установи, здруженија на граѓани, меѓународни институции во земјава и во странство, особено кон соработка со 1. Независниот синдикат на пожарникарите во Република Македонија; 2. Националниот Совет за безбедност во сообраќајот; 3. АМСМ и 4. Други тела и организации.

Мрежата ќе се залага за воведување на унифициран образец на потврда за посетена обука или сертификат за обуките за кои се претпоставува стекнување со истиот, како и критериуми за стекнување со сертификати. Овие активности ќе ги остварува преку утврдување на методологија за евалуација и вреднување на постигнатите резултати на обуката. При утврдување на системот на обука, Мрежата ќе користи меѓународни искуства кои е возможно во соодветната етапа од развојот на пожарникарството во Република Македонија да бидат соодветно применети.

Програмата ќе се реализира во рок од четири години, по кој се очекуваат следниве резултати: 1. Уреден статус на пожарникарите во Републиката со соодветни звања, потребен степен на образование, искуство, психофизичка способност и знаење уредени со Закон или подзаконски акти; 2. Обезбедени предуслови за едукација на нов и стручен кадар на идни пожарникари; 3. Утврдени стандарди за набавка на опрема и набавена опрема и 4. Соодветен систем на финансирање на противпожарните единици уреден со Закон.

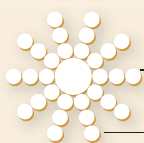
Донесување на Програмата за работна на Мрежата произлегува од утврдените измени и дополнувања на Деловникот за работа на Мрежата на ТППЕ, усвоени во месец март. Со измените, меѓу другото, беше утврдено со Мрежата да управува „претседателство“, како колективен орган, со цел зголемување на нејзината ефикасност и обезбедување на еднаква застапеност на сите статистички региони во земјава, со што се обезбедува еднаква опфатеност на целата територија и на сите ТППЕ.

нë vazhdimësi. Bashkëpunimi do të zhvillohet nëpërmjet organizimit të tryezave të rrumbullakëta dhe debat të vazhdueshëm për shkak të bashkimit të aktiviteteve dhe efikasitetit më të madh në arritjen e qëllimeve të përcaktuara. Ai do të drejtohet drejt organeve, institucioneve, shoqatave të qytetarëve, institucioneve ndërkombëtare në vend dhe jashtë tij, veçanërisht drejt bashkëpunimit me: 1. Sindikatën e pavarur të zjarrfikësve të Republikës së Maqedonisë; 2. Këshillin kombëtar për siguri në komunikacionin rrugor; 3. AMLM (AMSM) dhe 4. Trupa dhe organizata të tjera.

Rrjeti synon vendosjen e formularit unik për vërtetimin e pjesëmarrjes në trajnim ose të certifikatës për trajnime për të cilat supozohet marrja e të njëjtës, si edhe kriteret për fitimin e certifikatave. Këto aktivitete do të realizohen nëpërmjet metodologjisë për evaluimin dhe vlerësim të rezultateve të arritura të trajnimit. Gjatë përcaktimit të sistemit për trajnim, rrjeti do të përdorë përvoja ndërkombëtare që ka mundësi të përdoren posaçërisht në etapat përkatëse të zhvillimit të zjarrfikësisë në Republikën e Maqedonisë.

Programi do të realizohet në afat prej katër viteve, pas së cilave priten këto rezultate: 1. Status i rregulluar i zjarrfikësve në republikë me emërtime përkatëse, nivel arsimor i duhur, përvojë, aftësi psikofizike dhe njohuri të përcaktuara me ligj ose akte nënligjore; 2. Parakushte të përcaktuara për edukimin e kuadrove profesionale të reja të zjarrfikësve të ri; 3. Standarde të përcaktuara për furnizimin e pajisjes dhe pajisja e furnizuar dhe 4. Sistem përkatës për financim të njësisë zjarrfikëse i përcaktuar me ligj.

Miratimi i programit për punën e Rrjetit buron nga ndryshimet dhe plotësimet të përcaktuara në Rregulloren e punës së Rrjetit të NJTZF, të miratuara në muajin mars. Me këto ndryshime, mes tjerave, u përcaktua që rrjetin në fjalë t'a drejtojë „kryesia-presidenca“, si organ kolektiv, me qëllim zmadhimi i efikasitetit dhe sigurimit të përfaqësimit adekuat të të gjitha rajoneve statistikore në vend, me ç'rast sigurohet përfshirje e barabartë të territorit të përgjithshëm dhe të të gjitha NJTZF.

ОПТИМИЗАЦИЈА НА УЧИЛИШНАТА МРЕЖА И АДЕКВАТНО ПЛАНИРАЊЕ НА РАСПРЕДЕЛБАТА НА ТРОШОЦИТЕ ОД БЛОК ДОТАЦИИТЕ

ОПТИМИЗИМИ И РРЈЕТИТ ШКОЛЛОР ДНЕ ПЛАНИФИКИМИ АДЕКУАТИ ШПЕРНДАРЈЕС СЕ ШПЕНЗИМЕВЕ НГА БЛОК ДОТАЦИОНЕТ

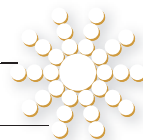
„Оптимизација на училишната мрежа и адекватно планирање на распределбата на трошоците од блок дотациите“ беше темата на работилницата што ја организираше ЗЕЛС, на 16 јуни, 2014 година, во хотел „Континентал“ во Скопје, за претставниците од општините од областа на образованието и финансиите. Работилницата беше предвидена во рамките на Годишната програмата за обуки на ЗЕЛС за 2015 година и се организираше во насока на изнаоѓање на взаемно прифатливи начини за адекватно спроведување на надлежностите во областа на образованието од локалната власт. За реализација на оваа средба ЗЕЛС се обрати до Министерството за образование и наука (МОН) од каде беа номинирани претставници со кои присутните имаа можност да разменат мислења и искуства и да добијат соодветни информации за одредени законски постапувања.

Елена Ивановска, раководител на Секторот за основно и средно образование во МОН, изнесе одредени состојби со кои се соочува Министерството при соработката со општините во спроведувањето на законски утврдените постапки и образовните политики. Таа, меѓу другото, апелираше до општините за навремено доставување на сите податоци што од нив ги бара МОН, посочувајќи дека во овој период од особена важност е навременото доставување на реалната бројка на ученици во училиштата. „До крајот на јуни се планира буџетот на МОН, кој потоа се доставува до Министерство за финансии. Блок дотацијата во основа се темели на бројот на ученици, затоа е потребна поголема сериозност во реализацијата на ова наше барање“. Таа посочи дека според анализите на МОН, во поголем број општини има потреба од сериозен, постепен пристап за рационализирање на училишната мрежа, бидејќи се утврдени голем број на вишок на паралелки, што предизвикува висока искористеност на средствата од блок дотациите за плати на наставниците. Аналогно на тоа, на училиштата им остануваат многу помалку финансиски средства кои треба да се насочат за спроведување на надлежноста и обезбедување на спроведувањето на образовниот процес. Беше посочено дека од блок дотациите за образование, општините за исплата на платите за вработените во училиштата користат од 67 % па дури и до 96% од средствата од блок дотација-

„Оптимизими и ррјетит школор dhe planifikimi adekuat i shpërndarjes së shpenzimeve nga bllok dotacionet“ ishte temë e punëtorisë që e organizoi BNJVL, më 16 qershor, 2015, në hotelin „Kontinental“ në Shkup, për përfaqësuesit e komunave nga lëmia e arsimit dhe financave. Punëtorija u parashikua në kuadër të Programit vjetor për trajnime të BNJVL-së për vitin 2015 dhe u organizua në drejtim që të vërehen gjendjet aktuale dhe gjetja e mënyrave të pranuar në mënyrë të ndërsjellë lidhur me zbatimin adekuat të kompetencave nga lëmia e arsimit, nga pushteti lokal. Për realizimin e takimit në fjalë, BNJVL u drejtua në Ministrinë për arsim dhe shkencë (MASH) prej ku u nominuan përfaqësuesit me të cilët të pranishmit patën mundësi të shkëmbejnë mendime dhe përvoja dhe të marrin informacione për veprime të caktuara ligjore.

Elena Ivanovska, udhëheqës i sektorit për arsim fillor dhe të mesëm në MASH, parashtrij gjendje të caktuara me të cilat ballafaqohet ministria gjatë bashkëpunimit me komunat në zbatimin e procedurave të caktuara ligjore dhe politikave arsimore. Ajo, mes tjerash, u apeloj komunave që në kohë t'i parashtrij të gjitha të dhënat që nga to i kërkon MASH, duke përmendur se në këtë periudhë mjaft i rëndësishëm është parashtrimi në kohë i numrit real të nxënësve nëpër shkolla - „Deri në fund të qershorit planifikohet Buxheti i MASH, i cili pastaj parashtrijet në Ministrinë për financa. Bllok-dotacioni themelohet në numrin e nxënësve, prandaj është i nevojshëm një seriozitet më i madh në realizimin e kërkesës sonë“. Ajo përmendi se sipas analizave të MASH, një numër më i madh komunash kanë nevojë nga një qasje më serioze e graduale për racionalizimin e rrjetit shkollor, pasi që janë përcaktuar një numër i madh i paraleleve tepriçë, që shkakton shfrytëzim të lartë të mjeteve nga bllok dotacionet për rrogat e mësimdhënësve. Në mënyrë analoge ndaj kësaj, shkollave u ngelen shumë më pak mjete financiare të cilat duhet të drejtohen ndaj sigurimit të zbatimit të procesit arsimor. U përmend se nga bllok dotacionet për arsim, komunat për pagesë të rrogave të të punësuarve në shkolla shfrytëzojnë 67% e deri më 96% nga mjetet e bllok dotacionit. Zgjidhja

та. Решавањето на ваквите состојби треба да оди континуирано и постепено со оглед на сложеноста на целокупниот процес, а не да се разбере како моментално отпуштање од работа на наставниците. Сепак, беше посочено дека е потребно локалните власти да направат посериозни анализи кои ќе послужат за преземање на краткорочни и долгорочни активности каде ќе се земе предвид заминување во пензија на наставниците, потоа рационализирањето на бројот на правни субјекти, прераспределбата на вработените од училишта на други отворени адекватни позиции и слично.

Јасна Видановска, раководител на Одделение за децентрализација при МОН посочи дека вкупниот број на училишта во нашата земја опфаќа 347 правни субјекти и 655 подрачни училишта. Има 87 централни училишта со помалку од 200 ученици и 183 подрачни училишта со помалку од 10 ученици. Училиштниот простор по ученик се движи од 2м² до 15 м² по ученик, додека вкупниот просек на ученици во паралелка, заедно во основното и во средното образование, изнесува околу 18 ученици. Овие показатели оставаат простор за преземање на мерки за адекватно планирање и рационализација на училишните мрежи во локалната власт. Беше потенцирано дека само мал број на општини ја реализирале законската обврска за изработување на своја методологија за распределба на добиените средства од блок дотацијата за образование, која треба да биде усвоена од Советот на општината и објавена во службениот гласник на општината, односно транспарентно достапна за граѓаните. Исто така, претставниците од МОН укажаа дека не е дозволено префрлање на средства за образование од една во друга програма, односно доколку се обезбедат средства, блок дотацијата од основното не може да се користат за покривање на трошоци за средното образование или обратно.

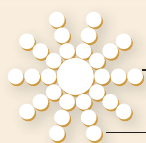
Претставниците од локалната власт укажаа дека прикажувањето на математички бројки, без да се земат предвид и други социјални, географски, демографски, културни и други фактори кои влијаат на ваквите цифри, не соодветствува со состојбите на теренот. Беше посочено дека блок дотацијата речиси минимално ги следи сите промени кои се воведуваат во образованието, како воведувањето на нови наставни предмети, зголемувањето на цените на нафтата и струјата, плаќањето на превозот на учениците, нерегулираниот превоз на наставниците по непристапни терени, плаќањето на отпремнини на лицата кои одат во пензија или при смртни случаи, „Кембриџ наставата“, зголемувањето на платите на наставниците и друго. Потребно е најмалку 30% зголемување на сегашната сума на средствата предвидени за образование за локалните власти. Беше посочено дека се создава погрешна

e gjendjeve të këttilla duhet kryer në vazhdimësi dhe gradualisht duke pasur parasysh ndërlikimin e mbarë procesit, e jo të kuptohet si një pushim momental nga puna e mësimdhënësve. Megjithatë u përmend edhe se është e nevojshme që pushtetet lokale të bëjnë analiza më serioze që do të shërbejnë për ndërmarrjen e aktiviteteve afatgjate dhe afatshkurte ku do të merren parasysh pensionimi i mësimdhënësve, pastaj racionalizimi i numrit të subjekteve juridike, ricaktimi i të punësuarve na shkollat në pozita tjera të hapura adekuate etj.

Jasna Vidanovska, udhëheqës i seksionit për decentralizim pranë MASH, përmendi se numri i përgjithshëm i shkollave në vendin tonë përfshin 347 subjekte juridike dhe 655 shkolla krahinore. Ekzistojnë 87 shkolla qëndrore me më pak se 200 nxënës dhe 183 shkolla krahinore me më pak se 10 nxënës. Hapësira shkollore për nxënës lëviz nga 2m² deri në 15m² për nxënës, kurse mesatarja totale e nxënësve në shkollën fillore dhe të mesme përmban rreth 18 nxënës. Këto tregues lenë hapësirë për planifikim adekuat të mëtejshëm dhe racionalizimi i rrjeteve shkollore në pushtetin lokal. Posaçërisht u potencua se numër i vogël komunash kanë zbatuar obligimin ligjor për përgatitjen e metodologjisë së tyre në lidhje me shpërndarjen e bllok dotacioneve për arsim, i cili duhet të miratohet nga Këshilli i komunës dhe është i shpallur në gazetën zyrtare të komunës, kuptimisht është disponueshme në mënyrë transparente për qytetarët. Përfaqësuesit nga MASH gjithashtu potencuan se nuk lejohet transferimi i mjeteve për arsim nga një program në tjetër, kuptimisht nëse sigurohen mjete për arsimin fillor ato të shfrytëzohen për arsimin e mesëm dhe anasjelltas.

Përfaqësuesit nga pushteti lokal theksuan se paraqitja e numrave matematike, pa marrë parasysh edhe faktorët socialë, gjeografikë, demografikë, kulturorë dhe të tjerë që ndikojnë mbi shifrat e këttilla nuk përputhen me gjendjet në terren. U shpjegua se bllok dotacioni pothuajse minimalisht i ndjek të gjitha ndryshimet që përfshihen në arsim, siç është futja e lëndëve të reja, zmadhimi i çmimit të naftës dhe energjisë elektrike, pagimi i transportit të nxënësve, transporti i parregullt i arsimtarëve në terrene të paarritshme, pagesa e rrogave të fundit mesatare të personave që dalin në pension ose në rast vdekje, „Mësimdhënia Kembrixh“, zmadhimi i pagave të mësuesve etj. Nevojitet të paktën 30% rritje të çmimit të deritanishëm të mjeteve të parapara për arsimin në pushtetet lokale. U përmend se krijohet një imazh i pasaktë se komunat kanë mjete të parealizuar në llogaritë e bllok dotacioneve

слика дека општините имаат нереализирани средства на сметките од блок дотациите, бидејќи се случува на крајот од годината во еден ден на општините да им се префрлат средствата, а веќе следниот ден да се затвори трезорот. Присутните укажаа и на можностите МОН да размислува за воведување на нови индикатори во формулата за финансирање на општините за спроведување на надлежноста образование, или, пак, да се утврди реален стандард на чинење по ученик, а не тој да се определува во зависност од средствата добиени за распределба од Буџетот на РМ за оваа област. Присутните поставуваа и прашања во однос на актуелните процеси на трансформација на работните места, каде е посочено дека е потребно доставување анализа, односно се бара и број на ученици по паралелки. Беше укажано дека се нарушува концептот на децентрализираност, бидејќи општините треба од МОН да бараат согласности за вработување и на постојни испразнети места. Исто така, беше укажано дека е потребно МОН да се залага за вработување на поголем број на стручни кадри, особено на дефектолози, поради инклузивното образование, но и на педагози, психолози, кои треба да бидат во непосреден допир со најмалите и најмладите за да им помогнат во нивниот правилен развој. Присутните укажаа дека токму недостатокот на средства во образованието ѝ одзема најголема енергија на локалната власт, наместо истата да ја насочува кон обезбедување на помодерен, современ образовен циклус, при што потсетиле на поодамнешни дискусии со претставниците од МОН за важноста од законското намалување на бројот на децата во паралелките од 24 на 18 деца во еден клас.

На крајот од работилницата и двете страни се согласија дека се потребни вакви почести взаемни средби каде низ дијалог и дискусија, преку изнесување на одредени аргументи и факти, ќе се дојде до најдобри решенија за натамошни чекори во спроведувањето на надлежноста образование од страна на локалната власт.

sepsе ndodh që në fund të vitit në një ditë t'u transferohen mjetet komunave dhe ditën vijuese të mbyllet trezori. Të pranishmit i theksuan edhe mundësitë e MASH-it që të mendojë për vendosjen e indikatorëve të ri në formulën e financimit të komunave për zbatimin e kompetencës së arsimit ose në të kundërt të përcaktohet standardi real i vlerës për nxënës dhe jo i njëjti të përcaktohet në varësi të mjeteve të fituara nga shpërndarja e Buxhetit të RM-së për këtë lëmi. Të pranishmit drejtuan disa pyetje në lidhje me proceset aktuale të transformimit të vendeve të punës, me ç'rast u theksua se nevojitet dërgimi i analizës kuptimisht kërkohet edhe numri i nxënësve sipas paraleleve. U theksua se dëmtohet koncepti i decentralizimit sepsе komунат duhet të kërkojnë nga MASH pajtueshmëri për punësim edhe për vende të lira pune. Gjithashtu u përmend se MASH duhet të synojë punësimin e një numri më të madh të kuadrove profesionale, veçanërisht defektologë, për shkak të arsimit inkluziv, por edhe pedagogë, psikologë, të cilët duhet të jenë në lidhje të drejtpërdrejtë me më të rinjtë dhe më të vegjlit që t'i ndihmojnë ata në zhvillimin e tyre të rregullt. Të pranishmit potencuan se pikërisht mungesa e mjeteve në arsim i marrin energji të madhe pushtetit lokal, në vend që të njëjtën t'ia drejtojnë sigurimit të ciklit arsimor më modern dhe më bashkëkohor, me ç'rast i rikujtuam diskutimet me përfaqësuesit e MASH-it në lidhje me rëndësinë e zvogëlimit ligjor të numrit të nxënësve në paralele, nga 24 në 18 nxënës në një klasë.

Në fund të punëtorisë të dyja anët u pajtuan që nevojitet organizim më i shpeshtë i takimeve të tilla, në të cilat përmes dialogut dhe diskutimit, përmes shprehjes së argumenteve dhe fakteve të caktuara do të arrihen zgjidhjet më të mira për ndërmarrjen e hapave të ardhshme në lidhje me zbatimin e kompetencës së arsimit nga ana e pushtetit lokal.

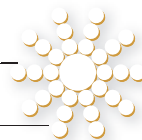
ПРЕПОЗНАВАЊЕ НА РОДОВИТЕ ПЕРСПЕКТИВИ НА ЛОКАЛНО НИВО IDENTIFIKIMI I PERSPEKTIVAVE PËR BARAZI GJINORE NË NIVEL LOKAL

Координаторите за еднакви можности од општините на 16 и 17 јуни, 2015 година, учествуваа на дводневната обука за родово одговорно буџетирање, во хотелот „Бистра“, во Маврово. Обуката беше реализирана во рамките на Акцискиот план од Проектот „Зајакнување на капацитетите на општинските службеници и локални претставници за родово одговорно буџетирање“, што ЗЕЛС почна да го имплементира од декември, минатата година. Станува збор за регионален проект - „Промоција на родово одговорни политики и буџети во Југоисточна Европа“, што се спроведува во нашата земја и во Албанија, Босна и Херцеговина и Молдавија.

Присутните беа информирани за активностите на проектот и содржината на обуките, за подготвувањето на Платформата за родова еднаквост во ЕЛС која е во почетна фаза и ќе претставува еден вид на ресурсен центар при подготвувањето и спроведување на активностите за родова еднаквост и процесот на спроведување на родовото одговорно буџетирање во ЕЛС. Претставничката од

Koordinatorët për mundësi të barabarta nga komunat më 16 dhe 17 qershor, 2015, morrën pjesë në trajnim dyditor për Buxhetim përgjegjës për barazi gjinore në hotelin „Bistra“ në Mavrovë. Trajnimi u realizua në kuadër të Planit aksional nga projekti „Përforcim i kapaciteteve të nëpunësve komunalë dhe përfaqësuesve lokalë për buxhetim përgjegjës për barazi gjinore“ që BNJVL filloi t'a implementojë nga dhjetori i vitit të kaluar. Bëhet fjalë për projekt rajonal - „Promovimi i Politikave përgjegjëse për barazi gjinore dhe buxhetet në Evropën Juglindore“, që zbatohet në vendin tonë dhe në Shqipëri, Bosnjë dhe Hercegovinë dhe Moldavi.

Të pranishmit u informuan mbi aktivitetet e Projektit dhe përmbajtjen e trajnimeve, për përgatitjen e Platformës për barazi gjinore në NJVL që është në fazë fillestare dhe do të paraqesë një lloj të qendrës së burimeve gjatë përgatitjes dhe zbatimit të aktiviteteve për barazi gjinore dhe buxhetimin përgjegjës për barazi gjinore në NJVL. Përfaqësuesja e UN Women, trup i kombeve të bashkuara me përkrashjen e të cilit zbatohet ky projekt rajonal, diskutoi

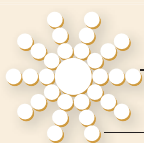
UN Women, тело на обединетите нации со чија поддршка се спроведува овој регионален проект, говореше за реализацијата на родовите политики во земјите од регионот, како и за јакнењето на демократијата и човековите права. Ангажираните експерти презентираа препознавање на родовите перспективи во работата на општината, преку процесот на планирање на буџетите и ги запознаа присутните со основните поими: род, родови улоги, родова свесност, родова еднаквост, родова сензитивност, родова рамка, родова рамнотежа, родов фокус, родово слепило, родова предрасуда, родово буџетирање итн. Тоа е од особена важност при натамошното анализирање и развивање на програмите во општините според потребите на жените и мажите. Експертите посочија на стереотипите во оваа област, но и на начините за нивно надминување. Присутните ги изнесоа своите досегашни искуства во работењето со родово одговорно буџетирање, што укажа дека само неколку општини (Град Скопје, Битола, Центар...). досега посветиле поголемо внимание на ова прашање. Потоа, преку практични вежби, учесниците се обидоа да ги анализираат потребите во општините и да ги претстават во конкретни активности, со цел надминување на родовата нееднаквост. Беа претставени активности за изградба на градинки, а со тоа вклучување на невработени мајки во работните односи, поставување на улично осветлување во места кои ги засегнуваат жените кои се враќаат од работа во доцните часови, поттикнување на средношколци од машкиот пол за запишување на факултет за наставници, негувателки и сл.. Исто така, присутните анализираа одредени програми од буџетите во општините и креираа активности кои би ги задоволile родовите потреби во рамките на тие програми (за социјална заштита, локален економски развој, култура, образование и др.).

Обуката заврши со прикажување на краток филм за успешни примери од други земји.

mbi realizimin e politikave gjinore në vendet nga rajoni, të përfshira në projekt, si dhe për përforcimin e demokracisë dhe të drejtave të njeriut. Ekspertët e angazhuar prezantuan identifikimin e perspektivave në punën e komunës, përmes procesit të planifikimit të buxheteve dhe i informuan të pranishmit me nocionet kryesore: gjini, rolet gjinore, vetëdija për barazi gjinore, barazia gjinore, sensitiviteti gjinor, korniza gjinore, baraspesha gjinore, fokusi gjinore, verbëria gjinore, paragjykimet gjinore, buxheti për barazi gjinore etj. Kjo ka rëndësi të madhe në analizimin dhe zhvillimin e mëtejshëm të programeve nëpër komunat sipas nevojave të femrave dhe të meshkujve. Ekspertët i theksuan stereotipat në këtë lëmi, por edhe mënyrat për tejkalimin e tyre. Të pranishmit i shprehën përvojat e deritanishme në punën e tyre me buxhetimin përgjegjës për barazi gjinore, që rezultoi se vetëm disa komuna (Qyteti i Shkupit, Manastiri, Qendër...) deri tani i kanë kushtuar vëmendje të madhe kësaj çështjeje. Më pas nëpërmjet ushtrimeve praktike përfaqësuesit u munduan të analizojnë nevojat e komunave dhe ti prezantojnë në aktivitete konkrete me qëllim tejkalimi i pabarazisë gjinore. U prezantuan aktivitete për ndërtimin e kopshteve dhe me këtë përfshirjen e nënave të papunësuar në marrëdhënie pune, vendosja e ndriçimit rrugor në vende në të cilat kalojnë femra kur kthehen nga puna në orët e vona, nxitja e nxënësve të shkollës së mesme nga gjinia mashkullore për t'u regjistruar në fakultet për mësues, kujdestarë etj. Gjithashtu, të pranishmit analizuan disa programe të caktuara nga buxhetet e komunave dhe krijuan aktivitete me të cilat do të plotësohen nevojat e barazisë gjinore në kuadrin e programeve të tilla (për mbrojtje sociale, zhvillim ekonomik lokal, kulturë, arsim etj.).

Trajnimi përfundoi me transmetimin e një filmi të shkurtër me shembuj të suksesshëm nga vende të tjera.

ИСКУСТВАТА НА РЕЈКЈАВИК, ОДЛИЧЕН ПРИМЕР ЗА ИМПЛЕМЕНТИРАЊЕ НА ОДГОВОРНО РОДОВО БУЏЕТИРАЊЕ ВО ЛОКАЛНАТА ВЛАСТ

ПЕРВОЈАТ Е РЕИКЈАВИК, ШЕМБУЛ И ШКЉОКЕР ПЉР ИМПЛЕМЕНТИМИН Е БУХНЕТИМИТ ПЉРГЈЕГЈЃС ПЉР БАРАЗИ ГЈИНОРЕ НЃ ПУШТЕТИН ЛОКАЛ

Делегација од ЗЕЛС, составена од градоначалници и претставници од општинската администрација, во периодот од 21-25 јуни, 2015 година беа во студиска посета на Рејкјавик, главниот град на Исланд, град - пример за целисходно имплементирање на родовото одговорно буџетирање во локалната власт и родовата еднаквост. На ова студиско патување учествуваа пилот општините од земјава кои се дел од регионалниот проект што го спроведува ЗЕЛС, со поддршка на UN Women, тело на Обединетите нации. Проектот опфаќа активности за зајакнување на капацитетите на локалните власти за спроведување на родово одговорно буџетирање. Во согласност со член 11, од Законот за еднакви можности на жените и мажите на Република Македонија „органите на државната управа се должни, во рамките на своите стратески планови и буџети, да го инкорпорираат принципот на еднакви можности за жените и мажите, да ги следат ефектите и влијанието на нивните програми, да известуваат во рамките на своите годишни извештаи “.

Претставниците од ЗЕЛС имаа средба со релевантни претставници од државните институции: Министерството за финансии и економија, Министерство за социјални работи, Канцеларија на Премиерот. Тие им ги пренесоа своите искуства, укажувајќи на алатките за следење, мерење и анализа на бројни активности каде се детектира имплементирањето на политиките на застапеноста на прашањата од родовата еднаквост. Овие анализи имаат големо влијание во процесот на подготовка или измена на законската регулатива од оваа област која е насочена кон подобрување на обезбедувањето на еднаква застапеност на искористувањето на средствата за потребите на мажите и жените.

Градоначалникот и претставниците од градот Рејкјавик, исто така, им ги пренесоа своите искуства и презентираа низа добри практики што опфаќаат ваква област. Како еден пример беше изнесено дека се анализира бројот на посетеност и искористеност на одредени спортски игришта, и доколку се забележи поголема застапеност на мажи, се пристапува кон утврдување на посоодветни форми на спортски активности што ќе ги користат жените, или изградба на нови терени за потреби на жените. Во согласност со добиените резултати се предвидуваат мерки при планирањето и утврдувањето на средства за да се реализираат потребните промени. Локалните власти имаат вработени лица кои непосредно работата на оваа област, или се формирани поголеми одделенија, кои прават подготовки на детални прашалници, истражувања, анализи и предлагаат мерки за надминување на утврдени нееднаквости.

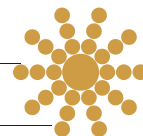
За делегацијата на ЗЕЛС интересна беше и посетата на Асоцијацијата на локални власти на Исланд SUMBAND, каде ги пречека генералниот секретар, Карл Бјорнсон. Присутните се запознаа и со организационата структура на Асоцијацијата која постои 70 години. Во неа членуваат сите 74 локални власти, а членувањето е на доброволна основа. Правниот основ на Асоцијацијата е утврден со Закон за

Delegacion i BNJVL-së, i përbërë nga kryetarët e komunave dhe përfaqësuesit e administratës komunale, në periudhën prej 21-25 qershor, 2015, ishin në vizitë studimore në Rejkjavik, kryeqytet u Islandës, qytetshembull për implementim të qëllimshëm të buxhetimit përgjegjës për barazi gjinore në pushtetin lokal dhe barazia gjinore. Në këtë udhëtim studimor morrën pjesë pilot komunitatet e vendit që janë pjesë të projektit rajonal që zbatohet nga BNJVL, me përkrahjen e UN Women, trup i Kombeve të Bashkuara. Projekti përfshin aktivitete për përforsim të kapaciteteve të pushteteve lokale lidhur me zbatimin e buxhetimit përgjegjës për barazi gjinore. Konform nenit 11, të Ligjit për mundësi të barabarta të femrave dhe meshkujve të Republikës së Maqedonisë „Organet e administratës publike janë të obliguara, që në kuadër të planeve të tyre strategjike dhe buxheteve të tyre, t'a inkorporojnë parimin e mundësive të barabarta për femrat dhe meshkujt, t'i ndjekin efektet dhe ndikimin e programeve të tyre të informojnë në kuadër të raporteve të tyre vjetore “.

Përfaqësuesit e BNJVL-së patën takim me përfaqësuesit relevantë të institucioneve shtetërore: Ministria për financa dhe ekonomi, Ministria për punë sociale, Zyra e Kryeministrit. Të njëjtat u'a bartën përvojat e tyre, duke përmendur veglat për ndjekje, matje dhe analizë të aktiviteteve të shumta të cilat detektohen në implementimin e politikave të përfaqësimit në çështjet lidhur me barazinë gjinore. Impakti nga analizat e lartpërmendura ka ndikim të madh në procesin e përgatitjes ose ndryshim të rregullativës ligjore nga kjo lëmi e cila është drejtuar ndaj përmirësimit të sigurimit të përfaqësimit të barabartë të shfrytëzimit të mjeteve për nevojat e femrave dhe meshkujve.

Kryetari dhe përfaqësuesit e qytetit Rejkjavik gjithashtu i ndanë përvojat e tyre dhe prezantuan një sërë praktika të mira që përfshijnë këtë lëmi. Si një shembull u prezantua edhe analiza e numrit të vizitimit dhe shfrytëzimit të fushave sportive të caktuara dhe nëse vërehet përfaqësim më i madh i meshkujve qaset drejt përcaktimit të formave më përkatëse të aktiviteteve sportive që shfrytëzohen nga femrat ose ndërtimi i terreneve të reja për nevojat e femrave. Konform rezultateve të fituara janë paraparë masa gjatë planifikimit dhe përcaktimit të mjeteve që të realizohen ndryshimet përkatëse. Pushtetet lokale kanë persona të punësuar të cilët punojnë drejtpërdrejt në këtë lëmi ose janë formuar seksione më të mëdha, të cilat i realizojnë përgatitjet e pyetësorëve të detajuar, hulumtime, analiza dhe propozojnë masa për tejkalimin e pabarazive të përcaktuara.

Për delegacionin e BNJVL-së interesante ishte edhe vizita e Asociacionit të pushteteve lokale në Islandë SUMBAND, ku u pritën nga sekretari i përgjithshëm Karl Bjorson. Të pranishmit u njohën me strukturën organizative të Asociacionit, i cili ekziston 70 vjet. Në këtë asociacion janë anëtare të gjitha 74 pushtetet lokale, kurse anëtarësimi është në bazë vullnetare. Baza juridike e Asociacionit është e përcaktuar me Ligjin për

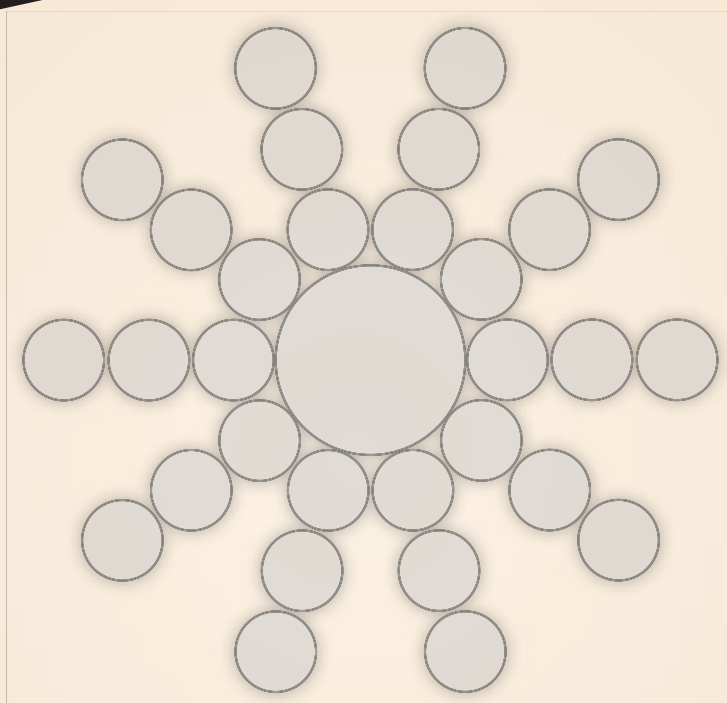
локална самоуправа и е утврдено дека таа е одговорна за заштита на заедничките интереси на локалните власти на Исланд. Асоцијацијата соработува со Владата во полза на општините, особено во законодавниот дел, а има и обврски за застапување на општините во преговори со синдикалните асоцијации. Беше изнесено дека Исланд има 322.000 жители и 103.000 км². Рејкјавик, со 120.000 жители, опфаќа повеќе од една третина од населението, пет локални власти имаат од 10. 000 до 999.000 жители, а најмногу, или 25 општини имаат од 49 до 500 жители. Општините се одговорни за околу 30% од јавните услуги, а бројот на вработените во локалната власт е поголем во споредба со институциите на централната власт. Општините обезбедуваат основни социјални услуги за жителите, основното образование и активности од културата, спортот и рекреацијата. Околу 50% од општинскиот буџет оди за грижа за основното образование и градинките, во зависност од големината на општината. Општините посветуваат големо внимание на заштитата на животната средина.

На затворањето на студиската посета, делегацијата имаше средба со регионалниот директор на ОН за Европа и Централна Азија, г-ѓа Ingibjorg Gisladdottir, со која ги споделија впечатоците и стекнатите знаења за подобрување на спроведувањето на родово одговорно буџетирање во нивните општини. Како поранешен градоначалник на Град Рејкјавик и искусен политичар, г-ѓа Gisladdottir говореше за сработеното во изминатите години на ова поле и ја истакна клучната улога на градоначалниците и локални политички лидери како двигатели на овие процеси.

ветêqeverisje lokale dhe êstê përcaktuar se êstê përgjegjëse për mbrojtjen e interesave të përbashkëta të pushteteve lokale në Islandë. Asociacioni bashkëpunon me Qeverinë në favor të komunave, veçanërisht në pjesën ligdhënëse, si edhe ka obligime për përfaqësimin e komunave në negociatat me asociacionet e sindikatave. U theksua se Islanda ka 322.000 banorë dhe 103.000 km². Reikjavik, me 120.000 banorë përfshin më shumë se një e treta e popullsisë, pesë pushtete lokale kanë nga 10. 000 deri 999.000 banorë, kurse më së shumti ose 25 komuna kanë nga 49 deri 500 banorë. Komunitat janë përgjegjëse për rreth 30% nga shërbimet publike kurse numri i të punësuarve në pushtetin lokal është më i madh në krahasim me institucionet e pushtetit qendror. Komunitat mundësojnë shërbime sociale themelore për banorët, arsim fillor dhe aktivitete nga kultura, sport dhe argëtim. Rreth 50% nga buxheti komunal shkon për kujdesin për arsimin fillor dhe kopshtet, në varësi të madhësisë së komunave. Komunitat i kushtojnë vëmendje të madhe edhe mbrojtjes së mjedisit jetësor.

Në mbylljen e vizitës studimore, delegacioni mbajti takim me drejtorin rajonal të KB për Evropën dhe Azinë Qendrore, z-nja Ingibjorg Gisladdottir, me të cilën i ndanë përshtypjet dhe njohuritë e marra për përmirësimin e zbatimit të buxhetimit përgjegjës për barazi gjinore në komunitet e tyre. Si kryetar i mëparshëm i Qytetit Reikjavik dhe politikan i suksesshëm, z-nja Gisladdottir foli për punën e saj në vitet e kaluara në lidhje me këtë lëmi dhe e theksoi rolin kryesor kryetarëve dhe liderëve politikë lokalë si nxitës të këtyre proceseve.

**ЗАЕДНИЦА НА ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА
САМОУПРАВА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА - ЗЕЛС**

тел. +389 (0)2 30 99 033 / факс: +389 (0)2 30 61 994
ул. Копенхагенска бр. 5, п.фах 32, 1000 Скопје, Република Македонија
contact@zels.org.mk, www.zels.org.mk

**BASHKËSIA E NJËSIVE TË VETËQEVERISJES LOKALE TË
REPUBLIKËS SË MAQEDONISË - BNJVL**

tel. +389 (0)2 30 99 033 / fax: +389 (0)2 30 61 994
rruga. Kopenhagenska 5, P.N. 32, 1000 Shkup, Republika e Maqedonisë
contact@zels.org.mk, www.zels.org.mk